

IN-DEPTH BUSINESS HALACHA CURRICULUM

**קובץ
מראי
מקומות**
עומקא דדינא

גזל שבוע ג':
גזל דרבנן, השבת הגזל

A PROJECT OF
BAIS HAVAAD
HALACHA CENTER

על פי התורה אשר יורוך

Yorucha

IN-DEPTH BUSINESS HALACHA CURRICULUM

קובץ מראי מקומות עומקא דדינא

Compiled by the Bais HaVaad Halacha Center.

Project Editor: Rav Baruch Fried, Dayan at Bais HaVaad

For additional copies of this *Kuntras*, to sign up for *Yorucha*,
or to obtain the *Yorucha* supplements (see back of booklet):

BAIS HAVAAD HALACHA CENTER

105 RIVER AVENUE, SUITE #301
LAKEWOOD, NJ 08701

1.888.485.VAAD (8223) | 732.232.1412

WWW.BAISHAVAAD.ORG/YORUCHA

YORUCHA@BAISHAVAAD.ORG

BAIS HAVAAD DIVISIONS

Business
Halacha
Services

Bais Din
& Dispute
Resolution

Zichron
Gershon Kollel
for Dayanus

Medical
Halacha
Center

Kehilla &
Bais Din Primacy
Initiative

Halachic Awareness
& Education

תוכן הענינים

משפטי הממון

- 6..... המוציא מחבירו עליו הראיה
- 10..... בכל ספק ממון למה לא אמרין ספק גזל דאורייתא לחומרא?
- 13..... חיוב לצאת ידי שמים
- 14..... כופין על מדת סדום
- 15,18..... לפנים משורת הדין, והאם כופין על זה

גזל שבוע א': גדרי איסור גזל

- 22..... גדרי איסור גזל
- 26..... גזל פחות משוה פרוטה, או דבר מועט שאין מקפידים
- 33..... גזל על מנת לשלם תמורתו או עדיף ממנו, ולהציל עצמו בממון חבירו
- 38..... לסמוך על אומדן דעת שהבעלים לא יקפידו

גזל שבוע ב': שואל שלא מדעת, זכויות יוצרים (copyrights)

- 44..... שואל או שוכר שלא מדעת הבעלים
- 50..... שואל שלא מדעת במקום מצוה
- 52..... לא תעשוק ולא תחמוד
- 58..... זכויות יוצרים (copyrights)

גזל שבוע ג': גזל דרבנן, השבת הגזל

- 66..... משחק בקוביא
- 69..... מציאת חרש שוטה וקטן, חפצי בניו הקטנים
- 74..... לקנות דבר גנוב או ספק גנוב
- 84..... תקנת השוק
- 87..... חיוב השבת גזילה

LOWINGER FAMILY

ר' מאיר משה בן בן ציון הלוי ז"ל • מינקא בת משה שמואל
ע"ה • ר' דוד בן ברוך בעמדיט ז"ל • נאלדא בת משה דוד
ע"ה • ר' יונה בן יצחק ז"ל • מרים בת חיים ע"ה

MR. HOWARD ZUCKERMAN Z"L

ר' צבי יעקב בן פסח יהודה ז"ל
By his wife Mrs. Rosalyn Zuckerman

In memory of HARAV YOSEF GROSSMAN ZT"L

לע"נ הרב יוסף ישראל ב"ר משה גרוסמן זצ"ל

ARYEH WEISS & FAMILY

THE KUTOFF FAMILY

לע"נ ישראל ליב בן מרדכי ז"ל, ברכה לאה
בת אריה לייב ע"ה

BARRY LEBOVITS

גזל שבוע ג'

גזל דרבנן
השבת הגזל

תוכן הענינים

- משחק בקוביא.....66
- מציאת חרש שוטה וקטן, חפצי בניו
הקטנים.....69
- לקנות דבר גנוב או ספק גנוב.....74
- תקנת השוק.....84
- חיוב השבת גזילה.....87

במסורת הש"ס

באותן העשבים, לטעור עמלן של יטלמן דמוע קאלר דור י
 ער מוטל קי, העשבים עטילן, הספר ויטלמן ויטלמן (ה) דמוע
 קאלר ים דור ים וטלן קי, ודא אל תיחש, ולקוחס ים בלחן
 קי וטלמן למס ים תולה ברעט אחרים, אלס ואלקן, ברעט
 של הספר עטלן עטלן ים ים ים ים
 ידית, דור סוד דור דמוע ים ים
 הוה אלס הלך דור: אב תולה
 ברעט עטלן ים עטלן קי
 דמועס עטלן ים ים ים ים

תגיות

[illegible]

(רע"י ברק"ם ז'
זאת בנמל ובזש"ר)

[illegible]

ש"י) אולם באמת לא

היה זה יום שבת וכל העם היושב בארץ ישראל
היו באו אל בית המדרש הזה ללמוד
והיה שם רבנים גדולים ונאמרים
היו שם רבנים גדולים ונאמרים
היו שם רבנים גדולים ונאמרים

[illegible]

GFZFI - PART III

67

מפורש דדוקא נהמה דשור הכר אמרו דאין צו אלף משום גזל מדבריהם דהוא כמין חיה והולך בערים ומצא עמו דבר הפקר, וקראו נהמה מפני דיש מ"ד שהוא מין נהמה לענין אסור חלץ שבו, משא"כ שאר נהמות דאין הולכות לערים אלף דין שאר נהמות דיש להם בעלים, ומה שמביאים עמיהן י"ב צו משום גזל

ליתר עיון

גמור: סעיף ג' ויגזל מדבריהם הוא. כן ה"ל דעת הרמב"ם (המבוא בעינים אות ב') וכמ"ס ג"כ הטור בשמו בסיומן ל"ד (סעיף ב') ובסיומן ר"ו* גס בסיומן זה (סעיף ד'), ובשני המקומות (סימן ל"ד סק"מ ובאן בדרישה סעיף ד') נכתבו דאין טעמו משום דפסק כרמי נר חמא (סנהדרין כ"ד ע"ב) דלמר דיש צו אסמכתא, דלגייה הוה גזל גמור, אלף פסק ג"כ כרז שעת דלמר אסורו הוה משום דאין יודע בשיטתו של עולם, אלף שפירש דכרו דכיון שאינו יודע בשיטתו של עולם משמחא אין לו ממון אלף מה שמריות בשוק זה, ושוק זה אסור חו"ל משום גזל דאין מוחל לו שנגדו ענין יפה אף על פי שאינו גזל גמור, וכל גזל דזריהן אינו פסול מממנו אם לא שאכל ממנו וכמ"ס בסיומן ל"ד (סעיף ט"ו, צ"ח בס"ס שם סק"ט ט"ו), ומטעם זה אף שיש לו מלאכה אלף שאינה מספקת לו לאכלתו ולשאר זריהן וזריהן לאכול ג"כ ממנה שמריות מהשוק, ה"ו פסול ודוקא במשקע עם ישראל, אבל עם גוי לא גזרו עליו רבנן כיון שאינו גזל גמור, והחולקים עם הרמב"ם

ב' המשחקים בקוביא כיצד אלו שמשחקים בעצים או בצורות או בעצמות ועושים תנאי ביניהם שכל הנצח את חבריו באותו שחק יקח כך וכך וכן המשחקים בבמה או בחיה או בעופות ועושים תנאי שכל שנצח בהמתו או תרין יותר יקח מחבריו כך וכך וכל כיצא בדברים אלו הכל אסור ויגזל מדבריהם הוא. ג' ג'יש מי שאומר דהמשחק בקוביא עם הגוי אין בו משום גזל אבל יש בו איסור עוסק בדברים בטלים שאין ראוי לאדם שיעסוק כל ימיו אלא בדברי חכמה ויישובו של עולם דוחלקו עליו לומר שאינו פסול אלא אם כן אין לו אומנות אחרת. הגה (אבל אם יש לו אומנות אחרת אפילו משחק עם ישראל אינו פסול ועיין לעיל סימן ר"ו) סעיף י"ג וכבר פסק המנהג כסגרה האחרונה לשחק בקוביא ואין פסול אלף מי שאין לו אומנות אלף הוא ואם שחק עמו נאמנה אם חייב לשלם עיין לעיל סימן ר"ו ס"ס. ד' ויפגורש מצודה שאין לה בית קבול וצד

ציונים ומקורות (א) שם ברמב"ם פ"ו מגילה ד"ן י"ג (א) שם במכ"ס פ"ו מגילה ד"ן י"א וטור סק"ל סעיף ד' (ב) הל"ל סנהדרין פ"ב ס"ד ד' ועיין (שם) סעיף ח' (ה) טור ס"א (ו) פסול לשלם כמין נע"ב סעיף י"ג ח"ד. סימן שש (ז) תוספת מהדורות באה"ג, ובי"ה ברמב"ם (א) תוספת מהדורות באה"ג. (ב) תוספת מהדורות באה"ג, ושם נדפס בטעות: ושם.

עיר לחם

יפרום, וכן אם יש שובכים אפילו הם שלו לא יפרום לפי שהולכים לפרוח ע"י השובכים. (טור סעיף ג'). **סעיף ב' בסופו.** משחק בקוביא לא קני אפילו מסר לו משכונן קודם אלא כשהמעות של שניהם על הדף או המעות והמשכונן. (ב"י סימן ד"ן סעיף י"ב בשם תוס' סנהדרין כ"א ע"א סוף ד"ה כל המדבר שם פ"י תר"א). וי"א שאם הדף אינו של שניהם הוי כמשחק

טורי זהב

סימן שע סעיף ג'. יש מי שאומר כו'. בסיומן ל"ד (סעיף ט"ז) בארתיו בס"ד והנקותא שיש בין רמב"ם (פ"י מצעות ה"ד ופ"ו מגילה ה"י) לרבינו (הטור שם סעיף כ"ח). ולפי אותן הדברים אין משמעות המחלוקת כמ"ס כאן המחבר "וחלקו" אלא לדעה הראשונה שהיא דעת הרמב"ם דאינו נעשה פסול לעדות אלא שיאכל דוקא מאבק גזל כמ"ס שם:

באר הגולה

סעיף ב' ב'. (א) שם (ברמב"ם פ"ו מגילה) ד"ן י"ג, נתייחס שם (סנהדרין כ"ח ע"ב). (ב) הרב המגיד (שם) ממה צ"ה, דהא משמע שם (כ"ד ע"ב) דהיה אוקימתא דלמר אסמכתא הוה ואסמכתא לא קניא דריהו לה, וק"ל כרז שעת דלמר כה"ג לאו אסמכתא הוה דהא מדעמיה ק"ל ית"ב ליה, והטעם שכן פסולים לעדות מפני שאין עוסקין בשיטתו של עולם וכגון שאין להם אומנות אלף הוא, ולא שגא כמי ולא שגא ישראל, וכל שכן שריבו נעצמו פסק פ"י מהלכות עדות (ח"ד) (ומבאר לעיל סימן ג') ונראה שיעד לדברי רבינו ממ"ס בפכ"ז דשנה (דף (קמ"א) (שם) ע"ג) ומנה גדולה כנגד מנה קטנה אף בחול אסור, מאי טעמא משום פולא, ע"כ. ובסוף משנה ע"כ מהלכות עדות דין ל' דהר"ך לישב דברי רבינו, ואין כאן מקום להאריך. **סעיף ג' ט.** רמב"ם שם (פ"ו מגילה) ד"ן י"א. ט. טור סעיף ח' בשם אב"י הר"ס (סנהדרין פ"ב ס"ד ח'), וכן נראה מדברי הר"ף (סנהדרין ד' ע"ב ודפי ה"ד) שהיה דברי רב חמא. **סעיף ד' י.** לשון הטור סעיף ט', משנה

חידושי רעק"א

מדו ודלעיל ר"ס סימן ד"ב, ומנכר ליה אסור כלל כה"ה. חידושי רשבי"א נטין דף ט"א (ועי' ד"ה (אם נעל) וד' כחמ"א)

שפיראל אסרוהו. שם (סמ"ע סק"ד):

גליון מהרש"א

סעיף ד'. שאין לה בית קיבול וצד היה או עוף או גוי. ונקטת דבר שאין בו חיות לא בני סת קיטל, עיין גליון לעיל סימן ד' סעיף ג' (ד"ה כ"ד של אסור).

בדרישה
כאן פסוק
ד' וכו'
ג' כ"ד
הב"י כאן
ובסיומן ל"ד
והרמב"ם פסק
ברמב"ם
וא"כ לא
נמצא
בסיומן ל"ד
כאן

[ס"ב] יסוד הדברים שלא ימרו דברי מור"ם מה שכתב כאן למה שכתב שם. ודע שמקור הדברים שכתב מור"ם כאן הוא מהמדרש פ"ק דמנוח (פ"י ד"ל) ח"ל שם, פסק ראשון אם חלה ליד ראובן סמורה בול ואמר לשמעון קנה אותה בני ויבין והריח נחלקו בו, עד, שחלוקו.

ודמיוה שם למגזיה מליאה לחירו, ולרעיה חלק עליה שם והוא הי"א שהיא מור"ם כאן. ומ"ש מור"ם לעיל סימן קפ"ג [פס"ק ד'] הוא מהגהת מרדכי דפ"ד ד"מ [פ"י גי'א] ושם כתב ז"ל, משום רש מחימה, ראובן ח"ל לשמעון ח"ל לי ויניחא [לדור] ו"ב [דור] פלוגי זכין ליה בני בני ויבין, ח"ל שמעון חנה ח"ל ראובן פלוגי לי כ"י, עד אי דייח ראובן לשמעון וזו למחזן בהדי הדדי וקנה מיניה מחימין ליה למחזן ליה מחזיה דליה כ"י, פ"ט. הרי שמרדכי הני"ל כתב ד"ט אכשנא ליד ראובן סמורה בול שחלוקו בריוח וגם דימיוה למגזיה מליאה לחירו, וכל זה לא הזכיר בהגהת מרדכי, ח"ל כתב שם דא"ל ראובן לשמעון ח"ל לי ויניחא בדרך פלוגי זכין לי בני בני ויבין כ"י, והיה

המחזיק
המחזיק

לראובן דמים וזה שמעון צמה שקנה ואם נמרה לקנות לשניהן הו"ל ליה כאלו וזה לשניהן^א.

סימן ער

מציאת חרש שוטה וקטן ובנו ובתו ועברו ושפחתו

ואשתו ופועלו

ובנו ב' פס"ט

א ^אמציאת חרש שוטה וקטן אין בה משום גזל אלא ב'פסני דרבי שלום לפיכך אם עבר אחר וגזלה מידם אינה יוצאה בדיינים. הגה (דווקא מליאה שאין דעת אחרת מקנה לו ^אאכל שכירות של קטן וכיוצא בו מולידין בדיינים.

ב ^אמציאת בנו ובתו ^אהסמוכים על שלחנו אף על פי שהם גדולים

עיונים ומקורות: ו' ופ"י לעיל סימן קפ"ג פס"ד ד'. סימן ער. א' ב' פס"ק ב' בס' הרשב"א בחשבוה ח"א פ"י צ"ט, ד"מ ח'. ב' (לפון דתמים סוף סימן מנחם).

נראה לישב דלא קשה מיד, דמה שכתב המרדכי דאם היה נמרה שמעון ממחילה או שהיה לראובן מעוט דקנה לשניהן, היינו שהיה יודע סמורה בול ומשו"ה דימיוה למגזיה מליאה, מש"כ בהגהת מרדכי דלא איירי בסמורה שהיה בול ומשו"ה ליהל מ"ד שם לדמיוה למגזיה מליאה, וזהו דלא כמ"ש מור"ם שכתב גם בסימן קפ"ג ד"ט אכשנא ראובן סמורה בול. גם ד"מ בסימן קפ"ג פס"ק (ה') ד"ן הביא מחילה דעת המרדכי וכתב עליו דעת הנהגה מרדכי, משמע דס"ל דשניהן איירי שוין בסמורה בול, ומשו"ה כתבתי הישוב ג"כ אליהם כנ"ל שם, והנהגה לענין כתבתי ודו"ק:

סימן ער סע"ה א' [א] אב"ד שכירות ש' קטן וכיוצא בו מוציאין מידם. וז"ל הרשב"א [המביא בביטוי אחר א"י] וד"מ הביא, אבל דעת אחרת מקנה לו או שהיה שלו או שהיה, הרי הוא שלו גמור [פירוש], ומולידים בדיינים מיד זה הכל לקוחות מידו, ובסוף סע"ה ב' יתבאר דכשנולד פס אביו הרי זה של אביו, עכ"ל. ובעיר שז"ל כתב ז"ל, אבל שכירות של קטן או כיוצא בו שחייב האחר ללהקטמו"ל, מולידין בדיינים, עכ"ל. מה שכתב להקטמו"ל, ללא דוקא קאמר, ח"ל ר"ל שחייב האחר "ליתן" לו: סע"ה ב' ב' הסמוכים על שלחנו אף על פי כ"י, פ"י דרישה [פס"ק ב'] שכתבתי העטם, שכן היה נראה ישר להחמיר בלשם הטוב לעושה עמו טוב, שמין אותו אע"פ שאינו חייב לפרנסו כי אם עד ו' שנים, מש"כ ח"י המפרנסים לחיובותן אחר מיתה אציהם דמחויבים לפרנסו, משו"ה מליאתן לעלמן, ומ"ש הטור והמחבר בזה"ע סימן ק"יב סע"ה ב':

ער לחם

סימן ער סע"ה א' בסופו. ואם הרהייר או נשכרו אצל אחרים. הרי הוא שלהם לפרנסו, ובי' סע"ה ב' בשם הרשב"א בחשבוה ח"א פ"י צ"ט.

מורי וחב

לחבורה, וכ"ש עבר או אמה שבשכר טרחם הם אוכלים, עכ"ל. ובכלל זה הוא ג"כ מי שפסק לבנו מונוח על שולחנו דמציאתו לעצמו, דהא דרך חיוב הוא נותן לו, וכעין שאמר בפרק גערה [בתוכה מ"ג ע"א] דבה הניזונת לאחר מיתת אביו דמציאתה לעצמה, רלאו מאחין קא מיחזנא:

ביאור הג"א

סימן ער סע"ה א' א. ודוקא כ"י, כמ"ש לעיל סימן רמ"ג סע"ה ט"ו: (ליקוט) ודוקא כ"י. פ"י לעיל סימן רמ"ג סע"ה ט"ו בהג"ה, ופ"י חו"ב דקדושין י"ט א' ד"ה אומר כ"י וי"ל דדעת כ"י, וכן כתב הר"ש שם [פ"א סי' כ"ה] (ע"כ): (ליקוט) ודוקא כ"י. פ"י לעיל סימן רמ"ג סע"ה ט"ו, ופ"י חו"ב דקדושין סי' כ' ד"ה קטן כ"י, *ועין חו"ב ד"ק ק"ט כ"י ד"ה קטן כ"י, ואמרינן בהמה מקומות [נפין מ' א' ב"מ פ"ג א' ח'] אקניה לגזל קטן כ"י (ע"כ): ב. שכירות. פ"י לעיל סימן פ"ט סע"ה ב' בהג"ה היה כ"י:

המחזיק
המחזיק

ד. כדאמר ר' חייא (בר אבא) אומר רבי יוחנן שם וי"ב ע"ב.

חידושי רעק"א

סימן ער סע"ה א'. אינה יוצאה בדיינים. ג"כ, וגם [א] *אין מנדים חסו. ש"ך בספרו ע"ת המעשה בתו תקפו כהן פ"י ל' ל"א ג"כ:

[פ"י מה שכתבתי בזה בסימן קפ"ג פ"ק י"ד ע"ש]:

סימן ער סע"ה א' א. גזל. פ"י מה שכתבתי בסימן רמ"ג סע"ה ט"ו. וכתבתי מביטוי (ח"א) (ח"ב) פ"י קב"ב כתב דאם גזל מקטן דבר שנקנה לו מדרבנן כגון פ"י מתנה שביד מרדכי, ודבריו ג"כ. ועין בספר תקפו סין ל' ובהגהת מרדכי טוף טהורין, ובפסוקים מה"ר נללל אשכנזי פ"י (כ"י) (כ"י) (ח"א) [ח"א] פ"י [ס"א-ב]: ב. שכירות. וז"ל הרשב"א וה"ה הביא, אבל דעת אחרת מקנה לו או שהיה שלו או שהיה, הרי הוא שלו גמור, עכ"ל פירוש, ומולידין בדיינים מיד זה הכל לקוחות מידו. העטם, שכן נראה ישר למ"ל בלשם הטוב לעושה טוב, שמין אותו אע"פ שאינו חייב לפרנסו רק עד ו' שנים, מש"כ ח"י המפרנסים לחיובותן אחר מיתה אציהם דמחויבים לפרנסו, משו"ה מליאתן לעלמן, מ"ש הטור והמחבר בזה"ע סימן ק"יב סע"ה ב'. ופ"י ב"מ סימן ע"ד פס"ד סע"ה י'. שם [פס"ד פ"ק י"ד ס"ק]:

שלחן ערוך השלם >מהדורת פריעדמאן< - כו ח"מ ח (רמא - רצ) קארו, יוסף בן אפרים עמוד מס 219הדופס ע"י תכנת אוצר החכמה

- An independent minor who found an ownerless object, was paid wages for his labor, or was given a present, is considered the rightful owner.
- A child supported by his father, even if he is an adult, must surrender any windfall he receives to his father. If he earns money, Sema rules the wages go to his father. Rav Akiva Eiger cites those who disagree with this point.
- A gift given to a minor supported by his father is assumed to be given to the father; an adult child would be able to keep it himself.

שו"ע חו"מ סימן ר"ע סע"ה א' וב', סמ"ע סק"א וסק"ח, רעק"א על סע"ה ב'

- מציאה, שכר פעולה, או מתנה שניתנו לקטן שאינו סומך על שלחן אביו הרי הם שלו ואסור לגזלו ממנו [מציאה מדרבנן, ושכירות או מתנה מדאורייתא].
- בן הסומך על שלחן אביו, אפילו הוא גדול מציאתו לאביו. ובסמ"ע כתב דה"ה שכתב פעולתו, אבל רעק"א מביא חולקים על זה. ואם ניתן לו מתנה, בקטן הרי הוא לאביו מן הסתם, ובגדול הרי הוא שלו.

ג. ומציאת בתו נערה אף על פי כר'. בפרישה נספח ג' כחנני דנערה לרבותא כתב, דלע"פ שאינה נרשמת אביה למכרה נעדרתה כדלפינן [קידושין ד' ע"א] מדלמכר נרשמת כ"א י"א ויאלה תנא אין כסף, אפי"ה מיקנו שמהא מילתה לאביה משום אביה (ובידן) אביה (למכרה) [א"ל למכרה] חת"ס בעל כרחה למנוול ומוכה שחן [משא"כ כמו בוגרת דילתא מרשות אביה לגמרי, משו"ה נעין דוקא שמהא פטורה על שולחן אביה], וכי"ה כמו הקטנה אף דלמנה פטורה על שולחן אביה דמילתה לאביה, דליכא בה משום אביה במרמז, מהא דכחל למכרה לשפחה, והשני למכרה להנשא למנוול

ומוכה שחן, ע"ש. ונעור נספח ג'.

כחג עד ז"ל, ואפילו הימה מוכרה

לאחר לאמה, עכ"ל, וכן כחג הרמב"ם

בסוף פ"ו דגזילה, והמחבר השמיטו

וגם מור"ם ז"ל לא כתבו, ולפי מה

שכתבתי בפרישה נחמ, דל"ן דין יולא

בזה לפי האמת לפי מה דק"ל

[קידושין י"ח ע"א] דהבא יש לו כח

למכרה לאישות למנוול ומוכה שחן אף

אחר שמכרה כבר לאמה ויאלה נש

ובינן בקטנותה, או מיד שהיאה מימנוס (יולאה) [ויצאה] מהאדון שמכרה לו, ע"ש בפרישה: דו ומציאת עבדו כו' ואשתו כו', דין כד רבן

ובעלה, וכל מה שקנו כליל קנאן רבן ובעלה: הן פת אינו מוריש מלאכת כו', פירוש, אם מה האב, אף שכבר הרויחו במקורה או שכבר

נעשה המלאכה, מ"מ הולל ועדיין (בידו) [וביה] והוא מה, אינו מוריש, וכיולא כזה כחג כ"י סוף סימן קע"ו [ומחברו אין] דלף המילתה שמהא בחי

אחי ולא מכנה אחי בחי, כשמה אביו המילתה לעצמו: הן אב"ד מציאת בנו שאינו כו', כלשון זה כתב ג"כ הרמב"ם, והמכרה בצינוס הוא כו',

אבל נעור כחג כלן [נספח ג' ז"ל], אבל מילתה בנו ונמו (שליט) [שאינו] כו', ועיין פרישה [שם] שכתבתי דל"ל דהיינו דוקא כמו הקטנה היא דומה

לנו דל"ן לאביה רשות עליה, כגון שהיאה בקטנותה ונמלמנה או נמגרשה מן הנשואין, ע"ש, ומשו"ה נראה דהשמיטו הרמב"ם והמחבר, ע"ש

דו"ק: דו ומציאת עבדו ושפחתו כו' עד אינם שלו. בפרישה [שם] מפורש דמשו"ה כתבו הרמב"ם [שם] והמחבר לשון דל"ן "שלו" דהיינו

של אדון דשפחה, ולא כתבו הכי הוא שלהן של עבד ושפחה ואיך, משום דדין זה נמלק, דל"ס אביה של זו הקטנה שמכרה לשפחה חי בשעה שמהא

המילתה, המילתה היא של אביה ולא של עצמה, ואם אינו חי, המילתה היא של עצמה, ועכ"פ אינה שלו של האדון, ועיין עוד מה שכתבתי שם שכן

היא דעת הטור, אלא שמק"ל אמה שכתב לפני זה דלפילו הימה מוכרה, ע"ש:

ערך לחם

קטן סמוך על שולחן אחרים, מציאתו לעצמו. [ב"י נספח ג' בשו"ת חת"ס ב"י ע"ב ד"ה רבי יוחנן]. כתב בעל העיבור [אותו פ"י-פ"ח] והבא בארוך [ב"י] סימן קצ"ו [ומחברו אין]. ירושלמי [ב"י פ"י ח"ג], א"ר אסי בן שניראה חולק בחיי אביו, מה שסיגל לעצמו, ואיכא לפרושי כגון שסיגל פסונו לעצמו בחיי אביו והיה סמוך על שולחן אביו ולא תבעו אביו בחייו, מה שסיגל סגל לעצמו. דאוליין בתר אוסדנא סדלא תבע ליה סחל ליה, ואין אחיו חולקין עמו, לא שגא מצא מציאתו לא שגא נעשה סחורה, כיון שלא תבעו אביו כלל, הכנים לעצמו ואין אחיו חולקין עמו, עכ"ל. ואנ"פ שהמחבר בספר ברק הבית שם סימן קצ"ו פירש הירושלמי כשאנו סמוך על שולחן אביו, לראשונים שומעין, ועיין הכתוב סימן (שליד) [שליד] שגד דל"ס בראש הסימן, [ומחברו הר"ר בצלאל ואשכנזי] סי' (ל"ח) [ד"ה].

טורי זב

אחר מיתת האב כמבואר בפ"ק נערה [שם מ"ג ע"א], ואפי"ה בהך מעשה ידי הבן הסמוך על שולחן אביו זכה בו האב דהא דמי למציאה, ואמאי לא מורישו לשאר בניו בשוה. ומלכד זה יש חמיהות רבות באותה התשובה למעין בה, דפסק כשמואל בפ"ק דב"מ [י"ב ע"א] דמחלק בין קטן לגדול ממש, ולא כר' יוחנן [שם ע"ב] דאמר לא גדול ממש אלא בסמוך על שולחן אביו תליא מילתא, וכל הפוסקים פסקו כר' יוחנן. ועוד שם [במרוכין] דבת גרולה הסמוכה כו' יוחנן מציאתה לעצמה, כיון שבגרה יצאה מרשות אביו, והוא דלא כהלכתא, דגם בת מציאתה לאביה כל

באר הגולה

ד. כחג הרב המגיד [שם] מפורש נגמ' שם בפרישה, וכי קאלר ר' יוחנן קטן ואינו סמוך על שולחן אביו וכו' גדול, פירוש, ומילתה שלו, דוקא קטן אבל נערה וקטנה לאביה הולל. ה. שם במשנה. ו. שם במשנה, וכדלמחר ר' חייא בר אבא אמר רבי יוחנן הנוכר לעיל [אות ד"ה]. ז. שם במשנה. ומהא הרב המגיד [שם] ואלוקימחא דרב פפא [שם י"ב ע"ב] דקמס פועל לאו למציאות שכו, ועבד עבדי אין סתמו ללקט מציאות, והא דלא פסק כרבה או כרבי יוחנן שם, אולי משום דלוקימחא דרב פפא במרימחא והוא כמלא ע"י, וז"ע:

לחמן סימן קצ"ו [נספח א"ז]. ה. אבל לא כו'. כמו אשמו הנזמן לה ממנה קומה, וז"ע דגם קטן לוקי, דהא דעת אחרת מקנה לו כנ"ל [בספיקא אין]:

באר היטב

ד. הרויחו. וכן משמע בנ"ס פ"ק הפועלים בשמעתא דקולן חלם ע"י עמו כו', ע"ש, ובמסכת רש"י ספר כ"י סי' ר"ה. ש"ך [נספח]. ה. הירשיו. פירוש, אף אם מה האב אחר שכבר הרויחו במקורה ונעשה המלאכה, מ"מ הולל ועדיין אינו כדו עד שמה, אינו מוריש, וכיולא כזה כחג כ"י סוף סימן קע"ו דלף המילתה שמהא בחי אחי ולא מכנה אחי בחי, כשמה אביו המילתה לעצמו. כ"י פ"י ח"ג. ס"ח ע"ב.

ה. והוא הדין אם הרויחו כו'.

וכן משמע נמוספות פרק הפועלים

בשמעתא דקולן חלם ע"י עמו כו'

[ב"ס צ"ב ע"ב ד"ה לאן, ע"ש. עיין

במשניות ר"ש כהן ספר כ"י סי' ר"ה

[קס"ב].

י"א אבל מציאת בנו שאינו סמוך על שולחן אף על פי שהוא קטן [ומציאת עבדו

צינוס] ומקורות ג. הנהוג מדרש שנים רב"מ סי' תמ"ד, ב"י סוף סימן קצ"ו מחברו א' נספח פ"ק אות ש-יחידה. ד"מ ג. הנהוג מדרש שנים רב"מ שם. ד"מ ג.

ספיקא כו'. ומציאת אשתו אלו שלו. והוא הדין אם הרויחו בסחורה או בסלמא, ועיין הנהוג מדרש ריש מציאה [סי' תמ"ד]. גילה דעתו האב שרצה שיהיה של חב, קנה חב, אפילו קטן פני כלידו דעת, כן כתב הר"ר בצלאל [ואשכנזי] ז"ל סימן (ל"ח) [ל"ח] ודברי גמלי יוסף [ב"י] ע"א ח"פ הירושין חולקין בקטן הסמוך על שולחן אביו וכו', נתנו אחרים מתנה לבן הרי הוא של אביו, נתן לו אביו מתנה לא קנה, שאין לו יד לזכות לעצמו, ודוקא הקטן הסמוך על שולחן אביו, אבל גדול אפילו סמוך על שולחן אביו לא נרע מאשתו, ולכנין גדול סמוך על שולחן אביו שנתנו לו אחרים ויגלה האב דעתו שרצה שיהיה שלו, נראה מדברי גמלי יוסף דלא טהני מדליה ליה מאשתו דימירי שטתן לה בפרישה, ולשון העיבור דבסמוך חולק בזה, ועיין גמלי יוסף פ"ק דמציאה [שם] ועיין טור אח"כ סימן פ"ה דין ד'. יתום

שם בנ"ה. אבל אם מת כו'. דין זה הוא מקור מחשבה אחת נעתיק בהגהת מרדכי שניות [ב"י ח"ג] וז"ל, וכי היכי דאין אדם מוריש זכות בתו לבנו הי"ע לא יוריש יגיעת בן אחר לבניו האחרים, ואם אמרו יגענו לאמצע יאמר אתון בדידכו ואנא בדידי כו'. ותמוה לי, דהא כמעשי ידיה של בת שנינו משנה שלימה דריש פרק נערה שנחתתה [מכות] מ"ב ע"א] דמעשה ידיה אע"פ שלא גבתה מה האב הרי הוא של אחיו, ופירש הר"ן שם [ט"ז ע"א] מדפי היר"ף דה מעשה דמעשה שבא לעולם וזה בו האב כו', ולא אמרו אין אדם מוריש זכות בתו לבנו אלא מה שחששה

ביאור הגר"א

ספיקא ב' ג. ומציאת בתו. חוס' שם [ב"י] ע"ב ע"ב ד"ה רבי יוחנן [וכמ"ש שם ה"א שפחה כו' או (ליתא) [דאיתתה] כו', והוא הדין לעברה * (כו'), ועיין מוס' דלכותות מ"ז א' ד"ה משום כו'. ד. והוא הדין אם כו'. כמ"ש כ"ק פ"ו ב' רומא דקאלר כו'. ה. אבל אם כו'. כן כתב כ"י סימן קע"ו [ומחברו אין] נספח ג' בעל העיבור [אות ש-יחידה] והנלוו ר"מ כלן [נספח ג']. ירושלמי [פ"ס ד"ג] ה"ג א"ר אסי בן שניראה חולק מלמנו מה שסיגל לעצמו, ואיכא לפרושי כגון שסמך על שולחן אביו וסיגל בחי אחי, ומלמא כחג מלל ליה, וכ"ש מה שהיוות אחר ממו, דלפילו זכות כמו אינו מוריש לבנו כמ"ש פ"ד דלכותות [מ"ג א']. ועיין לחמן סימן קצ"ו [נספח א"ז]. ה. אבל לא כו'. כמו אשמו הנזמן לה ממנה קומה, וז"ע דגם קטן לוקי, דהא דעת אחרת מקנה לו כנ"ל [בספיקא אין]:

הירושני רעק"א

ספיקא ב' בהגיה. והוא הדין אם הרויחו. ל"ב. וכן כתב הרמב"ן במשנה בתולדות חלם [והיה השבאי הרויחות דלכניו פ"י ק"ה, וכן מחבר נחום כ"ק (פ"ד) [פ"ד] ופ"ו ע"ב ד"ה וקמא, וכן מנאר כ"ק י"ד סימן ש"פ ספיקא ד' וספיקא א"ל דעת העיבור אות כ' כדתי מוכה דף ע"ו ע"ב דמעשה ידיהם דכניו הפסוקים על שולחן וכן כתיב (משננו) * [משננו] חלם של אב. ועיין משנה שנים עיקר ח"א סי' ק"ה ובמשנה שנים מקולת וי בצלאל ואשכנזי סי' (ל"ח) [ד"ה] ובמסנה אפרים הלכות ומה וממנה סי' ב'.

הן אבד לא בבנו הגדול. לדיכא למימר הטמן הקפיד להיות דוקא של הן, משא"כ נתון לקטן דמסתמא אינו משומר בידו וזולת דעת אביו השומרו ונתנו לקטן לדעתה לדיכא: טו יתום הפסוק בו. היינו עממא, דלס לא יזנו הוא יזנו אחרים, דמשום מלוה רבה מזוייס לזנו, ומשוי"ה לא חיקט ככה"ג שמהל מציאתו להמפרנסו: סעיף נ"ו אף על פי שאמר לו עשה עמי מלאכה בו. ר"ל, אפי"ס ששכרו סתם ולא פרט לו מלאכה מיוחדת והוא אמרנו לכל דבר שכרו: יא בגון שחפר הנהר בו, כן הוא לשון הגמרא [ב"מ י"ב ע"ב] והטור [נע"ף ד'], וצלו למדן הלא אינו מדקדק

העולם (להשכיר) ולשכור לו פועלים ללקוט מציאות דלויס שפתיים: יב ויש אומרים דהוא הדין אם שכרו סתם בו. עיין דרישה ופרישה [נע"ף ד'] שחכמי דלית מאן דפליג בהא, ומה שכתב לפי זה דמציאת פועל לעצמו, היינו כששכרו סתם והפועל מלא מציאות לעצמו, אבל שכרו סתם והנעשה"ב השוכרו מראה לו מקום המציאה ומבקש ממנו שילקט, הרי הוא כאלו שכרו מתחילה לכן כפירוש, וכן כתב הכ"י ושם, ואפשר דכתב כן לאפוקי מדעת המרשס, ביטול הכ"י, ע"ס:

סימן רעא סעיף א' או שהיה אחד מנדיג ואחד מושך בו. וזהו קאי לחמור לבד, וכדמסיק וכחכב במה דברים אמורים בתמור בו, ודוקא בשניה מנהיגין בגמל קטן שניהן, דשניהן שוים בקנין, משא"כ הנהגה במקום משיכה, דקנין של משיכה עדיפה מהנהגה וכדמסיק: בו אבד לא המנהיג. כן כתב הרמב"ם סי"ז דבזילה [ה"ה]. ח"ל כ"י גריס סימן קל"ז סעיף ד', שמה מיה דמשיכה והנהגה קונה להרמב"ם בין במכר בין במתנה בין במציאה לא שנה בגמל לא שנה בחמור,

ושפחתו העברים ומציאת אשתו שהיא "מגורשת ואינה מגורשת אינם שלו" (י"א) ולא נמנו מתנה לקטן הסמוך על שלחן אביו הרי הוא של אביו "ואכל לא בגנו הגדול" מ"ה"ס הסמוך על שלחן אחרים מציאתו (לעצמו).

ג "מציאת פועל לעצמו" אף על פי שאמר לו עשה עמי מלאכה היום ואין צריך לומר אם אמר ליה עזר עמי היום אבל אם שכרו ללקט מציאות "בגון שחפר הנהר ושכרו ללקט הדגים הנמצאים באגם הרי מציאתו לבעל הבית ואפילו מצא כיס מלא דינרים, י"ב"ו"ש אומרים דהוא הדין שכרו סתם "ומראה לו ללקט מציאות.

סימן רעא

מציאות בהמה ושטר חוב ושוכר וגט אשה

ובו ה' סעיפים

א ^השנים שראו גמל או חמור של מציאה וקדמו שניהם והנהיגוהו או משכוהו יאו שהיה אחד מנהיג ואחד מושך קנו שניהם במה דברים אמורים בחמור אבל בגמל אם היה אחד מנהיג ואחד מושך המושך קנה ^בואכל לא המנהיג.

צינוס ומקורות: ה) נמוק וסוף פ"ק ד"מ"ו ע"א מרבי הרי"ף * בסם הגדול שם י"ב ע"ב ד"ה גמלא, ד"מ סס. ו) חוספת פ"ק חוספת דמציאה י"ב ע"ב ד"ה רבי יוחנן ומדרכ ס"י ר"מ, ד"מ סס. ו) לשון רמב"ם סוף פ"ט משפחות. ח) עוד סוף ד' בשם הרמ"ה ועיין לעיל סוף סימן קפ"א.

סימן רעא א) לשון רמב"ם (פ"י) פ"ד מציאה דין ה'.

ערך להם

סעיף ג' בסופו. ויש מי שאומר דהוא הדין שכרו סתם והראה לו ללקט מציאות, דמסיקא אישתעבר למאי בדעי בעל הבית. (שם) סעיף ד' בשם הרמ"ה.

טורי חוב

שהיא סמוכה בו. ע"כ נלע"ד דהך תשובה לאו דסמכא היא, אלא דיש לקיים דברי הרמ"א מטעם אחר, והיינו מכח דעת בעל העיטור וזאת ^{הערה} (ש"סיתורן) שהביאו בד"מ כאן [נע"ף ג'], שכתב (דבין) ו[^אדבן] שסיגיל ממון

באר הגולה

ו. פירוש, ספק מנושט, וכדמקיין לה שם בגמרא ע"כ. סעיף ג' ה. לשון רמב"ם סוף פ"ט מהלכות שכירות. וכמה הרב המגיד, גרימא הובאה פ"ק ד"מ [שם י"ב ע"ב], ופסק כדכ פסא דאמר דכי אמרו מציאתו לרבו דוקא כששכרו ללקט מציאות, וכן פסק רבנו מנחם ו"ל. ט. לפועל או לעצד עברי. טור [נע"ף ד'] בשם הרמ"ה. כיון שא"כ הולכי או אמר לו ללקט מציאות, בכלל מלאכה שאמר ליה בתחילה הוא. כ"י [שם], ועיין לעיל סוף סימן קפ"א. סימן רעא סעיף א' א. לשון הרמב"ם פ"י מהלכות גזילה ואנידה דין ה'. וכמה הרב המגיד, והכוונה שגמל גופיה אם היו שנים מנהיגים קנו שניהם, אבל אחד מנהיג ואחד מושך המושך קנה ולא המנהיג, כלשנה בגמרא דגמ' פ"ק דמציאה [דף ט' ע"א], איכא דאמרי הנהגה בגמל לא קני,

באר היטב

ה. שלו. הא דכתב לשון דלית שנו דהיינו של אדון השפחה, ולא כתב הרי הוא שלהן של עבד ושפחה ודלית, משום דדיון זה נחלק, דלס לאי הקטנה וז' שמנרה לשפחה עדיין יא כשם המציאה, הרי היא של אביה ולא של עצמה, ולס אינו חי, הרי היא של עצמה, ועכ"פ אינו של האדון. שם [נע"ף סק"ו]: ד. מתנה. וכן הוא נחדושי הריטב"א ר"ס פ"ק ד"מ בשם הרמב"ם, ש"ך [נסקיח]: ח. הגדול. לדיכא למימר הטמן קפיד להיות דוקא של הן, משא"כ נקטן דמסתמא אינו משומר בידו וזולת דעת אביו השומרו ונתנו לקטן לדעתה לדיכא: טו יתום הפסוק בו. היינו עממא, דלס לא יזנו הוא יזנו אחרים, דמשום מלוה רבה מזוייס לזנו, ומשוי"ה לא חיקט ככה"ג שמהל מציאתו להמפרנסו. מיוחדת והוא אמרנו לכל דבר שכרו: יא בגון שחפר הנהר בו, כן הוא לשון הגמרא [ב"מ י"ב ע"ב] והטור [נע"ף ד'], וצלו למדן הלא אינו מדקדק

חידושי רעק"א

שם בהג"ה, ואם נתנו מתנה, נ"ב, עיין נמוק וסוף [המחבר בציונים את ה'] דכתב דבוסא יומר אף אם אינו נמן לו המתנה, ועיין משנת מ"ה בגלגל אשכנזי פ"י (ל"ה) וי"ה, וד"ק. וכלם [נסקיח] לטות לאחרים על דיו, עיין כבי"ע א"ח סימן שס"ו [נע"ף ג']. וד"ק: סעיף ג' בהג"ה, ללקט מציאות. נ"ב, וכלם כנה שטרי חוב פחועים, עיין לעיל סימן קע"ו סעיף י"ב בהג"ה, ועיין מהרש"ק [שם] וסוף [שם] (ש"ל"ה) [ש"ל"ה]:

אמרי ברך

סימן ע"ד סעיף ב' ברמ"א ואם נתנו מתנה לקטן הסמוך בו. נ"ב יעויין מ"ה כזה בחריטם כפסר מגיני שלמה מסכת כחכות דף מ"ו ואישתמטייה מה שמשורש כמן בדברים דין גדול יש לו וזאת במתנות מאחרים, ואף אם נאמר שר"ס חולק ע"י וסוכר דלף כן גדול אינו וזה במתנות לך אומר לזכות ע"י, עכ"פ יקשה דלפי מה דמסקיין כלן אין אסור וזה בענינו ע"י כן גדול וכלא"ה סימן שס"ו [נע"ף ג'] מנחם דעת ר"מ דאסור לזכות ע"י כן גדול:

הלכות לולב סימן תרנח

קלא באר הגולה

* וימיהו אפי' לא החזירו לידו (כא) אלא לאחר (כב) ואחר לאחר * והאחרון מחזירו לבעלים (ט) יצא: ו' * לא יתנונו (כג) ביום ראשון לקטן (כד) * קודם שיצא בו מפני שהקטן קונה ואינו מקנה לאחרים מן התורה ונמצא שאם החזירו לו (כה) * אינו מוחזר ל'יש מי שאומר שאם הגיע לעונת (ו) (כז) הפעוטות (כז) מותר² וואם תופס עם התינוק (כח) כיון שלא יצא מידו שפיר

ליתר עיון

באר היטב

מ"א: (ט) יאל. אפי' אחר צירוף ע"מ שמחזירו לו. רש"א וס"ל מ"א: (י) הפעוטות. היינו כן ו' שנים כמ"ש במ"מ ק"י רל"ה: משנה ברורה

ולכאורה אינו כן והבעלים בכל גווני ויכלו לצאת שהרי נתנו רק ע"מ שיחזירו להם במתנה כדין ואם לא החזירו להם באופן כזה נתבטלה המתנה למפרע וכלא נתנו דמי רצ"ע: (כא) אלא לאחר וכו'. ר"ל שגם הוא נתן לאדם אחר האחרון במתנה ע"מ להחזיר והלזה נתן ג"כ לשלישי להחזיר לבעלים הראשונים יצא ולא אמרין הרי התנה עמו ע"מ שתחזיר לי והרי לא החזיר בעצמו לבעלים הראשונים דמסתמא לא היה כונת וקפידת הבעלים אלא שיוחזר להם החפץ בין ע"י הראשון בין ע"י באי כחו. מיהו (כו) מוכח לכאורה מרין זה דמקבל מתנה ע"מ להחזיר יש לו רשות לחזור וליתן לכל מי שירצה ובלבד שיחזיקים תנאו. מיהו כ"ז בסתם (כו) אמנם אי מפרש בהדיא במתנתו שאין לו רשות ליחזרו לאחר אינו יכול לזכות לאחר לצאת בו ואם יתן יתבטל המתנה וגם הוא לא יצא בו: (כב) ואחר. ומשמע אפילו להרבה ובלבד שיוחזר לראשון בלא פסול. ונראה דהיינו שאיכא אומדנא שמקפיד הנותן שלא יטלוהו רבים שמה יפסד לו (כג) אין רשאי ליתן ובלא"ה (כט) יש מאחרונים שמחזיקין בעיקר דינא דהמחבר וסוברין דלולב שקבל במתנה ע"מ להחזיר לא יתן לאדם אחר מבלי דעת ורשות הנותן: ו' (כג) ביום ראשון וכו'. וה"ה (ג) לדין דעושין שני ימים: (כד) קודם שיצא בו. וה"ה אם מוכה רבים בלולבו (לג) לא יתן לקטן עד שיכרכו כולם: (כה) אינו מוחזר. ולפ"ו יש לזוהר שלא לברך (לג) על לולב של אישחך אם זוכר שנתן אותו במתנה לקטן: (כו) הפעוטות. היינו (לג) כבן וי"ז או כבן ז': (כז) מותר. דאז מתנתו מתנה מדר"ס ועיין בה"ל: (כח) כיון שלא יצא מידו ש"ד. ר"ל דעיי' אין הקטן קונה כלל ולכן מותר אפילו בלא הגיע לעונת הפעוטות וה"ה אם לא מקנה ליה כלל לקטן או שאומר לו יהא שלך עד שחצא בו ואח"כ יהא שלי ככתחלה דהו"ל כשאל כנ"ל בס"ג (לג) אלא דבכל אלו העצות לא מהני רק לגדול שיהיה יכול אח"כ לצאת בו אבל הקטן לא יצא בנטילה כזה דהא אינו שלו ולא מקרי לכס ולא קיים בו אביו מצות חינוך (לג) ויש מאחרונים שסוברין דמצות חינוך מתקיים גם בשאל דהא גם בזה מתחנך הבן למצות וכן משמע במרדכי (לג) בשם

שערי תשובה

ע"ש ועיין גמפרי שו"מ דם אפרים סלק אה"ע ענין איגלא מלמא למפרע ע"ש וע"ש בשו"י גרסה ונמצא שגבעת פנחס ובעט מקושר השיגו על

ביאור הלכה

הפעוט דיונא מה מוחזר דמיס שהרי עכ"פ לא אחר צירוף החזירו¹ [א"י]: * ומיהו וכו' אלא לאחר. עיין דם אפרים שכתב דמדבר המוס' והרא"ש לא משמע כן וכן כצ"ל יעקב הקשה עוד דלפי מה שפירש' בגמרא דכ"ג ע"מ שיחזירו נתן להם ג"כ אין לו מקור לקולא זו של המסגר שיכול ליתן בעצמו לאחר ונשאר ג"ע על המסגר שספס כדעת הרש"א והטור והר"ן והרשב"א אחרי שלדעת המוסקוט והרא"ש ורש"י ש' לפספסי מה אכן נאמס יס עוד כמה ראשונים שסומחין להקל כדעת השו"ע והוא השט"ל לקט המוסק' ממ"א ורש"י ירוסם והכל ס' והמחיר יתקף ששאר דברים אין מכרע מ"מ לענין אחרון דעמו להקל מסמי שהוא למטה ממסמא דעת טעמן שלא להקפיד וגם לפירש' אין רשאי להמחיר לדון אף דלפירושו המעשה היה שס נתן לכולם ע"מ להחזיר מ"מ לדיונא אפסר דאף אם נתן לאחר כיון שהוא שלו יכול ליתן גם לאחר וכלל שגמקס יקויס הנמל להחזיר לבעלים חמן מלמא ומדע דגם הר"ן העמיק לשון רש"י ועפ"כ העמיק למסוף כיון הוה להקל: * והאחרון מחזירו לבעלים. ודע דמסתמא דאפסר דוקא בשמחיר עכ"פ בלי כחו של המקבל אמנם אם לא המחיר כלל המקבל עד שהמחיר הבעלים בעצמם נתנו אליו וליקח האחרון אף שחמ"ו לו שהוא מחזיר לו במתנה אפסר דאין זה מחיר ונראה דחמ"ו טעמו של הנותן ונקפידו. ודע עוד דפשוט דאם מחזיר לבעלים ע"ש שליט טדלי הרי מורה ונמצא דעיי' דעיי' דעיי' וזו. ונראה ללמוד דאין לר"ך מה דינא דשליטות דאפילו מחזיר לו ע"י עכו"ם או קטן שאינם בני שליטות וצ"י אקניו ג"כ מקיים מלוא מה כיון שדעתו ליתן לו במתנה והכל זוכה וצ"י ועכו"ם וקטן מעשה קוף בעלמא הוא וכו"ש לפי מה שכתב הרא"ש בשם העטור דאפילו מחזיר לו בסתמא אומדן דעמו דמסתמא במתנה נתן לו. ומ"מ אינו מוחזר כ"כ: * לא יתנונו וכו'. דעה ראשונה הוא לשון הרמב"ם ושיין במ"ה שכתב דמסתמא משמע דאפילו הגיע לעונת הפעוטות ג"כ אין ליתן לו והטעם דהרמב"ם לשיטתו כפ' כ"ט מהלכות מכירה דהיכל דעמא אחרת מקנה לו הוא זוכה מן המורה וא"כ אפילו הגיע לעונת הפעוטות דמקט רבנן דמתנתו מתנה הלא מן המורה אינו יכול להקנות ונחשו שכתב ואינו מקנה לאחרים מן המורה ולא הרי מן המורה משלם דעת הר"א דאפילו כשדעת אחרת מקנה אותו אין קנינו אלא מדרבנן ולכן כשהגיע לעונת הפעוטות כשם שזוכה מדרבנן כן מקנה ג"כ מדרבנן [נאס משנה] ופשוט דעין זה שייך בכל הד' מינים וזה ג"כ פשוט דודאי יש להמחיר לכתחלה כדעה הראשונה דהיא סתמית שלא ליתן במתנה לשום קטן ואיניו אפילו במתנה ע"מ להחזיר כמסמא כפוסקים² ודע דקטן נקרא לדעה ראשונה עד שהוא כן י"ג ויום אחד ועיין בפמ"ג שכתב דאפילו הוא כן י"ג שנה כ"ז כמסמא ככתב סופר סימן קכ"ט דעמו דמותר לכתחלה משום חזקה דרנא קכ"ח בקטן הפותר אחרונים שקונה ומקנה מתיק שם לכתחלה יש למנוע מלקנות ומיעבד אם יאלו מוזר לנרן משום ששם גרסה לנטול ע"ש: * קודם שיצא בו. יש מאחרונים שקוברין שאפילו לאחר שאלו בו אין כדאי ליתן לקטן במתנה שמה ידמנו לו אחד שיקנה ממנו ליתן לו ללאט בו עיין נא"כ³ * אינו מוחזר. ר"ל ולא יכול ללאט בעצמו. וכתב הפוסקים ואפילו נתן לו במתנה ע"מ להמחיר ג"כ לא יאלא אח"כ דמורמו אינו מורה ולכאורה הא איהו ע"מ להמחיר והיה ניהליה ואי לא יכול הקטן להקנות לו אח"כ

שער העינין

(כו) מחשבות הרש"א. סימן אלף ע"ש ומה שכתבתי לכאורה משום המאירי שהביא שיש דיעות אף לענין אחרון אחרון דעבורא דר"ג היה שהרשה רוצה שיצאו כולם אבל לא בסתמא ודעתו להקל בענין אחרון מטעם שכל שהוא למצוא מסתמא דעת הנותן שלא להקפיד ולפ"ו כשאר דברים אין ד"ו ברור: (כז) כ"כ אחרונים ופשוט: (כח) במדי יעקב: (כט) עיין בה"ל: (ל) פמ"ג וז"ל: (לא) ח"א ופשוט: (לב) כגון במקום חרוץ ובגיל בס"ס הרמ"ט בהג"ה (לג) פמ"ג ומאמר מרדכי: (לד) מ"א וא"ר ופמ"ג וז"ל: (לה) בגרי ישיע: (לו) דכתב שם ובקאי הדעת מחזירין אותו למקומו והחזירות מעצמן נוטלין אותו ומכריכין עליו וכן איתא בא"י בשם ראב"ן ומדשיבא אותן משמע דס"ל כן להלכה ולדעה הראשונה הלא לא קיים האב מצות חינוך א"י דס"ל דמצות חינוך הוא רק על עצם המצה ולא על פרטי המצה ואח"כ מצאתי בברכי יוסף שגם הוא כתב דמה משמע דס"ל לראב"ן דיוכל הקטן ליטול לולב בלא הקנאה ונע"ש שרצה לדרוח קצת דאפשר דיוכל להניח קטן לברך אף שלא כדון אבל מה יענה דהא עכ"פ האב לא קיים מצות חינוך ואמאי קרא אותו בקאי הדעת א"י דעא בזה ידי חינוך ג"כ וגם פשוט חלשון דשירע דכתב שפיר דמי משמע ג"כ דיוכל אביו לעשות כן לכתחלה ולברך עמו ויוצא בזה מה שמוטל עליו ומה דהביאו ראיה מרא"ש [עיי' בפמ"ג] בבר דהא אותו בברכי יוסף ע"ש:

איש מצליח

1. לכאורה מפשט לשון מרן משמע להחמיר. ועיין כה"ח (אות מב): 2. זוהי דעת הר"ן שהביא בב"י וכו"כ הרשב"א בחידושו. אבל דעה ראשונה שכתב בסתם היא דעת הרמב"ם שהביאה מרן בבדיק הבית שאפי' הגיע לעונת הפעוטות קונה ואינו מקנה. וכן הלכה. ברכ"י (אות ג) ערי"ה (אות ט) בה"ח (אות נט). וכו"כ בבה"ל:
3. ועיין מה שכתבנו שם בס"ד: 4. וכן עיקר כמ"ש בהערה 2. ופ"מ אם נתן לקטן ועיין לא יצא י"ח. ואין לו לולב אחר לצאת י"ח. יסול אותו לולב בלא ברכה:
5. עיין במאמר (סק"י) שחלל לפי הענין:

הנהגות ותיקונים: א) דר"ג: ב) צ"ל משום:

משנה ברורה עם הגהות איש מצליח - ו' כהן, ישראל מאיר בן אריה זאב עמוד מס 269הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

ליתר עיון

Shulchan Aruch cites two opinions whether one may temporarily gift his lulav to a pre-teen. Biur Halacha explains the opposing views.

שו"ע א"ח סימן תרנ"ח סעיף ו', ובה"ל שם ד"ה לא יתנונו ב' דעות בשו"ע אם קטן שהגיע לפעוטות יכול להקנות ד' מינים, וע' בביאור הלכה שדבר זה תלוי אם הדין דדעת אחרת מקנה לקטן הוא דין דאורייתא או דרבנן.

עין משפט
נר מצוה

קית: הגזול ומאכיל

פרק עשירי

בבא קמא

מסורת הש"ס
עם הוספות

(א) (נפל מן, ב) בית
(ג) (א) (א) (א) (א) (א)
(ד) (א) (א) (א) (א) (א)

הנהגות הב"ח

(א) (ב) (ג) (ד) (ה) (ו) (ז) (ח) (ט) (י) (יא) (יב) (יג) (יד) (טו) (טז) (יז) (יח) (יט) (כ) (כא) (כב) (כג) (כד) (כה) (כו) (כז) (כח) (כט) (ל)

הנהגות וצינונים

(א) (ב) (ג) (ד) (ה) (ו) (ז) (ח) (ט) (י) (יא) (יב) (יג) (יד) (טו) (טז) (יז) (יח) (יט) (כ) (כא) (כב) (כג) (כד) (כה) (כו) (כז) (כח) (כט) (ל)

ליקושי רש"י

(א) (ב) (ג) (ד) (ה) (ו) (ז) (ח) (ט) (י) (יא) (יב) (יג) (יד) (טו) (טז) (יז) (יח) (יט) (כ) (כא) (כב) (כג) (כד) (כה) (כו) (כז) (כח) (כט) (ל)

מ"ט דרב חסדא הו"א^א ואנקטג נגרי ברייתא וכו' אמר רבא הכי והאמר רבא האי מאן רחוייה לחבריה דאגבה אימרא מערדא דידיה ורמא בית קלא ושדייה ולא ידע אי הרריה אי לא הרריה וזות או נגנב חייב באחריותו מאי לאו אע"ג דכני לא דלא מני וכו' אמר רב הכי והאמר רב החזירו לעד שבמדרב יצא אמר רב חנן בר אבא מודה רב (ב) *ברקיעתא לימא כתנאי^ב הגונב מלה מן העדר וסלע מן הכיס למקום שגנב חזיר דברי רבי ישמעאל ר"ע אומר צריך דעת בעלים סבריה דבולי עלמא אית להו דרבי יצחק דאמר רבי יצחק^ג אדם

מאי לא בשלע בו ובמ"ה ש"א דעת, סתם כס רגיל להיות לדעת כיון שעשו למשמש כמסו וסתם טלה רגיל להיות שלל לדעת להכי נקט סתא לדעת וסתא שלל לדעת:

חמש טעמי. מפורש ממש' סתא בפרק גמא אשכ (דף ט: ושם ד"ה סתא) גבי שמעתא דסנדל המסומר:

הדרן עילך הגזול בתרא וסליקא מסכת בבא קמא

עשוי למשמש בכיסו בכל שעה בכל שמואל (לא^א) במלה שלא לדעת ובפלוטא דרב חסדא ור' יוחנן אמר רב וזכר משמיה דרבא^ב בשומר^ג שגנב מרשותו בעלים כ"ע לא פליגי כרוב חסדא והכא בשומר שגנב מרשותו (ו) שיחזיר למקום שגנב כמפלגי ר"ע סבר יבבלתו לא שמירתו ור' ישמעאל סבר לא כלתה לא שמירתו לימא מנין פוטור תנאי היא דתנאי^ד הגזול את חברו והבלע לו בחשבון תני דר' יצחק ור' יצחק אידך לא יצא סבריה דכ"ע אית להו^ה דר' יצחק דאמר אדם עשוי למשמש בכיסו בכל שעה ושעה מאי לאו כהא כמפלגי דמ"ד יצא סבר מנין פוטור ומאן דאמר לא יצא סבר מנין אינו פוטור אמרי אי סבידא לן כר יצחק כ"ע פליגי דמנין פוטור אלא בדברי יצחק כמפלגי מר אית ליה דר' יצחק ובר לית ליה דר' יצחק ואי בעית אימא דכ"ע אית להו דר' יצחק ולא קשיא הא דמני ורמא ליה בכיסיה והא דמני ורמא לידיה ואיבעית אימא איד' ואיד' דמני ורמא בכיסיה הא דאית ליה וזו אחריני בכיסיה הא דאית ליה וזו אחריני בכיסיה: **מתני'** אין לוקחין מן הרועים צמר וחלב וגדיים וכלי משומרי פירות עצים ופירות אבל לוקחין מן הנשים כלי צמר כהודיה וכלי פשתן בגליל ועגלים בשרון וכולן שאמרו להצמיח אסור ללוקחין בציצים ותרנגולין מכל מקום: **גמ'** ת"ר אין לוקחין מן הרועים לא עיזים ולא גדיים ולא גזין ולא תלושין של צמר אבל לוקחין מהן תפורין מפני שהן שלהן ולוקחין מהן חלב וגבינה במדבר ולא בישוב ולוקחין מהן ד' וה' צאן ד' וה' גזין אבל לא שתי צאן ולא שתי גזין ר' יהודה אומר בייתות לוקחין מהן מדבריות אין לוקחין מהן כלל של דבר כל שהרועה מוכר ובעל הבית מרגיש בו לוקחין מהן אין מרגיש בו אין לוקחין מהן אסור כר לוקחין מהן ד' וה' צאן ד' וה' גזין חשתא יש לומר ארבעה זבנגין חמשה מוכיעא אי"ר חסדא ארבעה מתוך חמשה ואיכא דאמרי א"ר חסדא ארבעה מעדר קצו וחמש מעדר גדול הא גופא קשיא אמרת ד' וה' צאן ד' וה' גזין ד' וה' אין אבל שלש לא אימא סיפא אבל לא שתי צאן הא שאלש זבנגין לא קשיא הא בביריתא הא בביריתא: ר"י אומר בייתות לוקחין מהן מדבריות אין לוקחין מהן כר: איבעיא להו ר"י ארישא קאי ולחומר או דלמא אסיפא קאי ולקולא. ארישא קאי ולחומר דאמר לוקחין מהן ארבעה וחמשה צאן הני מילי בייתות אבל מדבריות אפילו ארבעה וחמשה לא או דלמא אסיפא קאי ולקולא דאמר אבל לא שתי צאן ולא שתי גזין הני מילי מדבריות אבל בייתות שוחים גמ' לוקחין ת"ש דתנאי ר"י אומר לוקחין בייתות מהן ואין לוקחין מהן מדבריות ובכל מקום לוקחין מהן ארבעה וחמשה צאן מדאמר

עשוי למשמש בכיסו בכל שעה בכל שמואל (לא^א) במלה שלא לדעת ובפלוטא דרב חסדא ור' יוחנן אמר רב וזכר משמיה דרבא^ב בשומר^ג שגנב מרשותו בעלים כ"ע לא פליגי כרוב חסדא והכא בשומר שגנב מרשותו (ו) שיחזיר למקום שגנב כמפלגי ר"ע סבר יבבלתו לא שמירתו ור' ישמעאל סבר לא כלתה לא שמירתו לימא מנין פוטור תנאי היא דתנאי^ד הגזול את חברו והבלע לו בחשבון תני דר' יצחק ור' יצחק אידך לא יצא סבריה דכ"ע אית להו^ה דר' יצחק דאמר אדם עשוי למשמש בכיסו בכל שעה ושעה מאי לאו כהא כמפלגי דמ"ד יצא סבר מנין פוטור ומאן דאמר לא יצא סבר מנין אינו פוטור אמרי אי סבידא לן כר יצחק כ"ע פליגי דמנין פוטור אלא בדברי יצחק כמפלגי מר אית ליה דר' יצחק ובר לית ליה דר' יצחק ואי בעית אימא דכ"ע אית להו דר' יצחק ולא קשיא הא דמני ורמא ליה בכיסיה והא דמני ורמא לידיה ואיבעית אימא איד' ואיד' דמני ורמא בכיסיה הא דאית ליה וזו אחריני בכיסיה הא דאית ליה וזו אחריני בכיסיה: **מתני'** אין לוקחין מן הרועים צמר וחלב וגדיים וכלי משומרי פירות עצים ופירות אבל לוקחין מן הנשים כלי צמר כהודיה וכלי פשתן בגליל ועגלים בשרון וכולן שאמרו להצמיח אסור ללוקחין בציצים ותרנגולין מכל מקום: **גמ'** ת"ר אין לוקחין מן הרועים לא עיזים ולא גדיים ולא גזין ולא תלושין של צמר אבל לוקחין מהן תפורין מפני שהן שלהן ולוקחין מהן חלב וגבינה במדבר ולא בישוב ולוקחין מהן ד' וה' צאן ד' וה' גזין אבל לא שתי צאן ולא שתי גזין ר' יהודה אומר בייתות לוקחין מהן מדבריות אין לוקחין מהן כלל של דבר כל שהרועה מוכר ובעל הבית מרגיש בו לוקחין מהן אין מרגיש בו אין לוקחין מהן אסור כר לוקחין מהן ד' וה' צאן ד' וה' גזין חשתא יש לומר ארבעה זבנגין חמשה מוכיעא אי"ר חסדא ארבעה מתוך חמשה ואיכא דאמרי א"ר חסדא ארבעה מעדר קצו וחמש מעדר גדול הא גופא קשיא אמרת ד' וה' צאן ד' וה' גזין ד' וה' אין אבל שלש לא אימא סיפא אבל לא שתי צאן הא שאלש זבנגין לא קשיא הא בביריתא הא בביריתא: ר"י אומר בייתות לוקחין מהן מדבריות אין לוקחין מהן כר: איבעיא להו ר"י ארישא קאי ולחומר או דלמא אסיפא קאי ולקולא. ארישא קאי ולחומר דאמר לוקחין מהן ארבעה וחמשה צאן הני מילי בייתות אבל מדבריות אפילו ארבעה וחמשה לא או דלמא אסיפא קאי ולקולא דאמר אבל לא שתי צאן ולא שתי גזין הני מילי מדבריות אבל בייתות שוחים גמ' לוקחין ת"ש דתנאי ר"י אומר לוקחין בייתות מהן ואין לוקחין מהן מדבריות ובכל מקום לוקחין מהן ארבעה וחמשה צאן מדאמר

מאחר שמכרין כפרהק"א לא גזטס ל"א שרון שם מקום ומקום גדול עגלים הוא ולוקחין עגלים בול ומגדלן אותן ושלחן לן לשון^א זה עיקר דתניא במנחות בפרק כל קרבנות (דף סז) אילים ממואז וכסדים ממתרין עגלים משרון: **גמ'** ו"א חלושין. שנתלש האמר שכל הרחל מעט מעט: **תפוזים**. עגלים תפורים דלי גמ' גזטס קנהו כשיט: חלב וגבינה במדבר, דלן דרך עגלים לילך שם וילעסם וסרועה נעלם^א: אב"א לא בישוב, ערך להפילו לפת בעל הבית: ארבע חבשי צאן, שסרקוין ניכר בעדר ואין יכול לישטם ולומר ואז טרפה: בייתות לוקחין מהן, סהרי בעל הבית יודע מניינס: ברגיש, מנין: ארבע מתוך חבשי, אם לא היה לו בעדר אלא חמש אלא ומוכר מהן ארבע מותר ליקח דלמא היל לא גזטס מדגזר מועט: בביריתא, ביריות עין בעל הבית ממיד עליהן ומרגיש בשלש: בחשויות, לון חשויות לו ולון שיעט עליהם לפיכך לון מרגיש כלומר לון יודע כשמכרם וזה: ארישא קאי, ארבע וחמש דשרי מ"ק: אסיפא, שמי אלא דקאמר מ"ק: מקאמר

תלמוד בבלי <עוז והדר> - כב בבא קמא תלמוד בבלי עמוד 247הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

One may not buy items from a worker or trustee if there is reason to suspect the owner is unaware.

לקנות דבר גנוב או ספק גנוב משנה וגמרא ב"ק דף קי"ח: אסור לקנות דבר שאיכא לממר שהוא גנוב, אא"כ נמכר באופן שוראי ידעו הבעלים שנמכר.

75

ת"כ ב"ב א"ר
הבעלים
הוא מוכר

ד' תיבות
א"ר ה'ן
ה'כתי'
ה'שפתי'
ה'שפתי'

סעיף ב' בן ז'א נתיאשו הבעלים. *היינו נשדוע שלם נתיאשו הבעלים, אבל סתם גניבה היא יאוש בעלים אם נדע שהבעלים ידעו מהגניבה וכמו שכתבנו לעיל סימן ש"ג סעיף ג' [וסקידן]. מיהו היינו גנב ישראל, אבל גנב גוי אפילו סתמא לא הוא יאוש וכמ"ס לקמן סימן שס"ח ע"ש [בס"ד סק"ב]: ה' הוא גנבו בפנינו ב'ר. לפי מה שכתבנו לקמן סוף סימן שס"ח [וסקידן] דטענין ליוצא גולן לקוח ממנו דהחזרתי כל היטל דליטא עדי ראה, א"כ ז"ל דמאן נכל הסמן מיירי דליטא עדים שראוהו ביד הלוקח, דל"כ הוא טענין ללוקח כי היכי דטענין ליוצא *ולא הוה מוציא ממנו אף בדמים, ודוק**:

עוברי עבירה וגורם לו לגנוב גנבות אחרות
א' שאם לא ימצא לוקח אינו גונב. י"ז וכן אסור לסייע לגנב נשום דבר כדי שיגנוב.

ב' הגונב ומכור ז'א נתיאשו הבעלים (ועין לקמן סימן שס"ח) ואחר כך הוכר הגנב ובאו עדים שזה החפץ שמכרו פלוני ז'א הוא גנבו בפנינו חוזר החפץ לבעליו והבעלים נותנים

ציננים ומקורות ז' ב"י סעיף א' בס"ס ר"כ ס' ק"ס ד"ח א'.

בן שאם ז'א ימצא לוקח אינו גונב. אע"פ דלפסח לגנב להוליכו במקום אחר שלא יכירו אותו שהוא גנב, מ"מ לא יהיו מציים לגנוב, וה"ל כשלא ימצא לוקח מהגנב ודאי לא היו גונבים, משום כל אדם יחול מלקנות כדי שלא יהא רגיל לגנוב, ועיין פרישה [וסקיף א']: ה' וכן אסור לסייע ב'ר. רמז למ"ס הרמ"ב ס' ק"ח דמאן ז'ל, אותו נפח שפשה לאשם ראובן שני מפתחות נהסתר פנים מצעלה ונתנה לו שבר הכנה עגורס, ראה לעגורס על בלי הגיד לבעלה, שכבר היה לו להניח שלא על חנם ריבחה במחיר שני המפתחות, אלא שהיתה כוונה לגנוב ממכר בעלה וסייע בגניבתה כו': סעיף ב' ד' ואחר כך הוכר הגנב, לרבותא כמ"ס קן, דלע"ג דהוכר הגנב לא אמרינן דיחזירו הלוקח להבעלים בלא דמים ויוליט מעותיו מהגנב, וכ"ס אם לא הוכר הגנב, ועיין פרישה [וסקיף ד']:

ערך להם

רש"ם [ומי"ס ס' ר"כ ת"ד, ותשובות הרשב"י [וסקיף א' ס' פ"ז]. ונראה שבר"י חרשים ד"כ לא קאמר דלית בה תקנתא אלא לענין גניבה, דלא שכיחא שיגנבו שפחה דפניא, אבל לענין פירפא או גניבה הויה כשאר פטולטין, ואין סן הפתח שפסולטין השעבור ראה, דלרובא דמיתא עבדי מילוק השעבור.

אור זרוע

סימן שנו סעיף א'. אסור לסייע ב'ר. אפילו בספק אם הוא שייך לגניבה יש לזהר בו, כן מבואר בר"ב ש"ס [וסקיף א']. ולענין אימת המסייע חייב, עיין לעיל סימן שס"ח סעיף ז' ח': סעיף ב'. ואחר כך הוכר הגנב, לרבותא נקטיה דאפ"ה אין הבעלים נוטלים בלי דמי. במדבר ריש אלו מציאות [ב"מ ס' ר"ח] בשם רבינו גרשון מבואר דגם בגנב (א'*) אינו ישראל עשו תקנת השוק:

ע"פ ח"ס
ב"מ ה"ט
ה'כתי'
ה'שפתי'
ה'שפתי'

ביאור הגר"א

ג. וגורם ב'ר. עיין גלר הגולה [אור זרוע], וכמ"ס במד"ס ד"ה ויקח פסח ז' [ב"ב] נענדא דשטען ב'ר, ונ"ל ק"ט א' וי' מיתא ב'ר ח"ס אל ב'ר: ד. וכן ב'ר. שנועו מ"ר ב'ר. (ליקוט) וכן אסור ב'ר. כמ"ס שנועו מ"ר ב'ר. ונמלמלם [פורש יתר פורש ח"י], כמוהו אלא אומר נשם ב'ר [ידן] לא תתמוך, וכמוהו אלא אומר [דברים ה' י"ח] לא תמאס, כ"ל יתקיימו ב'ר כמכוס הללו, ה"ל הוכרה לעוקב אחר המנאף, וכמוכוס הללו כמו ב'ר (ע"כ): סעיף ב' ה. ולא נתיאשו ב'ר. וי"ל רש"י שם [ב"ק קט"ו ע"א] ד"ה רב פפא אחר ב'ר:

הטור [וסקיף א']. ומבואר במשנה וגמ' פ"י דכ"ק דף ק"ח ע"ב דף ק"ט. ג. כפ"ד דקדושין דף נ"ו ע"ב אמרינן לאו עכברא גנב אלא מורא גנב. ג. ע"ש שהיה שם המעשה שהנפח עשה לה ב'ר מפתחות נהסתר פנים מהגנב, שראוי אותו הנפח ליענש על בלי הגיד לבעל וכו' ללאו עכברא גנב אלא מורא גנב. עוד כתב שם, ואותם שהיו קוים ממנה סמויה בול פסות משלים בערכה והיתה אומרת להעלים מעצלה, עשו איסור, אע"פ שהיתה נושאם [ונתנתם] בתוך הכית, שלא לחנם מכרה בול ואמרה להעלים מעצלה, ואפילו דברים שמתוך ליקח מן הנשים אם אמרו הטמן אסור. סעיף ב' ד. שם [ב"ב ח"ב] פ"ה מניבה דין ב'ר. כתב הרב המגיד, פסק ב'ר יוחנן משום ר' ינאי דלאמר הכין שם [ב"ב] דף קט"ו ע"א בלוקיממא דרב פפא, וכן פסקו בהלכות [שם מ"ב ע"א מדפי הר"ף] ע"ש, וכן הוא מקנה הגמ' שם, וכמ"ס הכ"ז [וסקיף ד'] בשם הרשב"א [וסקיף ד' ח' א' ד"ה הוא דאמר] דלפילו דנדרים העשויים להשאל ולהשכיר עשו מקנה השוק, דאם אי אהא אומר כן אין אדם קונה דברים העשויים להשאל ולהשכיר.

באר היטב

סימן שנו סעיף א'. לוקח, אע"פ דלפסח לגנב להוליכו במקום אחר שלא יכירוהו שהוא גנב, מ"מ לא יהיו מציים לגנוב, ועיין נגדל הסיומות מלקנות כדי שלא יהא רגיל לגנוב, ר"כ הסמ"ע [וסקיף]. ועיין נגדל הסיומות שער מ"ע חלק י"ג מתיים אלו ונחשונה ר"ס הכן ספר ב' ס' ז', נשיך סקיף א': סעיף ב' ג. ולא. אבל סתם גניבה היא יאוש בעלים אם נדע שידעו הבעלים מהגניבה וכמו שכתבנו בקמן ש"ג סעיף ג' [וסקיף]. מיהו היינו גנב ישראל, אבל גנב גוי אפילו סתמא לא הוא יאוש וכמ"ס לקמן סימן שס"ח ע"ש [וסקיף]. ג. הוכר. לרבותא כ"כ, דלפ"ה לא אמרינן דיחזירו הלוקח להבעלים בלא דמים ויוליט מעותיו מהגנב, וכ"ס אם לא הוכר הגנב, סמ"ע [וסקיף]. ד. בפנינו. לפי מה שכתבנו בקוף סימן שס"ח דל"ה דליטא עדי דאשם עדים שראוהו ביד הלוקח, דל"כ הוא טענין ללוקח כי היכי דטענין ליוצא *ולא הוה מוציא ממנו אף בדמים, ש"ך [וסקיף]:

ד"ה ב"ב
ה'כתי'
ה'שפתי'

פתחי תשובה

וגורם סכנה לציבור, לכך דבר פשוט שצריך לשלם לקהל כל הויסק, ולא מיבעיא כהאי מילתא שניכר שהוא מכלים האסורים ליקח, אלא אפילו הוה כסף שבור שאינו ניכר כל כך, מ"מ מיקרי רדוף, דצריך כל אדם להתבונן בעסקיו שלא יהא סכנה בדבר ואדם מועד לעולם ב'ר. וגם טענה הראשונה שהוא לא קנה מהגנב אלא מישאל, נמי לאו טענה היא, כיון דהוא נמי ידע שהוא מדברים שאסור להתעסק בהם לא היה לו לקנות מישראל ראשון, דלא עכברא גנב אלא חורא גנב [קדושין נ"ו ע"ב], אע"פ דהוא לא קנה מהגנב עצמו, מ"מ כיון שדברים אלו לבד איסור גניבה יש בהם עוד איסור קניה ועבר הלוקח ראשון וקנה, על כן מיקרי הראשון עכבר ונשני חורא ב'ר. ולא מיבעיא היכא דאינם יכולים להפריע מן הראשון, אלא אפילו אי היו יכולים הקהל להפריע מהראשון אפ"ה יכולים להפריע מן השני כיון דאיסורא אצלו ב'ר, והאריך בזה. ובסוף הביא תשובת הרלב"ח סימן ה' באנשים שקנו גניבה וברחו והטמינו עצמם, ובסיבתם בא עבד השר על אחרים נקיים והפס כאן דינא דגנמי ב'ר. וכתב דאין זה ענין לנידון דין, דשאני החם דאוחן שקנו הגניבה לא מיקרי רודפים כמו בנידון דין שקנו דברים האסורים לקנות והיו דברים ורשכיה שאני, ועוד, דהתם לא הוה אלא גרמא וכיון שכבר נעשה ההיזק הרי הם פטורים ב'ר, אבל בנידון דין אפילו אי הוה רק גרמא, כיון דצריך לא נעשה ההיזק ועדיין עומד בסכנה שמא יאמר הגנב על מאן דהו, והרי הדין נותן בכל גרמא דמשמתין ליה עד דמקבל לסלק כל אונסין דמתייליד, ונ"ל יודע עד כמה חכמה העבודה אחר שיאמר הגנב על מאן דהו, לכך עדיפא מזה עבדו ליה להתפשר עם הכומרים מיד לשלם להם ההיזק, ופשוט הוא דאין זה חלק עשירית ממה שהיו צריכים ליתן אחר שיאמר הגנב, ועוד יש לחלק בכמה גווני, ע"כ פשוט בנידון דין דצריך ישראל שני לסלק לקהל ההיזק אע"פ שיש לישראל ראשון לשלם, ומכ"ס אי לית ליה לראשון לשלם, עב"ד ע"ש: ב. לא ימצא לוקח. עיין באר היטב [וסקיף]. ועיין בתשובת חת"י יאיר סי' ר"ט מ"ש בזה:

נליין מהרש"א

סעיף ב' חדר החפץ לבעלים, עיין סימן פ' ש"ך סק"ה.

שלחן ערוך השלם <מהדורת פריעדמאן> - כז חו"מ ט (רצא - שנה) קארו, יוסף בן אפרים עמוד מס 289 הודפס ע"י תכנת אוצר החכ

הבעלים וגם בבעל חי דבוח לא שייך חטעם דשמירה מעולה כיון שהוא שומרו ויודע מהגנבה [סמ"ע וז"ח] ויש חולקים בזה [ס"ד] וכבר נתבאר בס' רצ"ב סעיף מ' דמרבירי רבינו הרמ"א שם נראה דס"ל ג"כ חילוק זה ע"ש :

¶ דעת הרמב"ם בפ"ד מגנבה דשומר שגנב מרשותו ויש עדים בדבר חייב לשלם כפל ואע"ג דשולח יד בפקדון פסור מכפל מ"מ כשגנבו חייב והראב"ד חולק עליו דליכא כפל בשומר אלא במוען מענת גנב ונשבע ובאו עדים אבל בלא שבועה אינו חייב בכפל [הס"מ] ומעמו של הרמב"ם י"ל דדוקא כשהפקדון על מקומו ומוען מענת גנב אינו חייב בכפל רק בשבועה אבל כשבאמת גנבו דינו כגנב אחר וחייב בכפל כשבאו עדים [כ"מ] [ומסוגית ס"ס ב"ק ס"ג: אין לסקוט דכיון דזהו כגנב אחר ח"ל קרל דוק] :

אצלו איזה חפץ או כים או בעל חי ושדח בו יד וגנבו והחזירו למקומו ושומרו כמקדם חייב באחריות אונסים ע"ה שידוע להבעלים ששלח יד והחזיר ואז אם יתרוצו הבעלים שישאר שומר כמקדם יפטר מאונסים דאם לא הודיעו הרי בלתי שמירתו והרי הוא כאלו לא החזירו דאמרינן לדעתו של המפקיד שבדאי אין רצונו לעשותו לשומר על זה אחר ששלח יד בהפקדון :

ה' והרמב"ם והמור כתבו דשומר שגנב מרשות עצמו ויש עדים שגנבו אע"פ שיש עדים שהחזירה למקומה חייב באחריותו עד שידוע להבעלים עכ"ל ודקדקו הפוסקים מזה דדוקא כשיש עדים על הגנבה אמרינן דמסורק משמירתו אבל כשאין עדים על הגנבה והחזירה מעצמו הרי עשה תשובה מרצונו ואמרינן דניחא להו לבעלים שיהיה עוד שומר ודי בהשבה גם בלא ידיעת

סימן שנה [אסור לקנות מנגב ודין תקנת השוק וכו' י"ו סעיפים] :

החפץ להבעלים והם ישמרו להקנה מה ששילם להגנב ותקנו זה ספני תקנת השוק דאל"כ ימנע כל אדם לקנות בשוק ויתבטל המסחר ואפילו הוכר הגנב משלמים הבעלים להקנה והבעלים יתבעו מהגנב ואם הבעלים חושדים להקנה שייע מהגנבה יכולים להטיל עליו קבלה שלא ידע מזה ואם מוענים מענת ברי יכולים להטיל עליו שבועת הדיס [כ"ל] :

ג' ודוקא כשידוע שגנב ממנו חפץ זה כגון שיש עדים על זה או שמפורסם בעיר שגנב ממנו חפץ זה כמ"ש בס' שג"ו אבל בלא"ה אינו נאמן לומר שגנבה ממנו ואמרינן דמכרה אם לא שהגנב מודה וי"א דבעינן שראו עתה החפץ ביד הקונה דאל"כ מוענין להלוקח שלקחו המוכר אח"כ במינו דהחזירי כמו ביורשים בס"ס שם"א ולא נראה כן דבשלמא ביורשים שייך לומר שהחזירו מה שגול אביהם דכן צריכים לעשות אבל לוקח מה לו להחזיר מה שקנה בהיתר כיון דמתקנת חכמים א"צ להחזיר בלא דמים אנו סהדי שלא החזיר לו והרי אף גם ביורשים יש חולקים בזה כמ"ש שם ומ"מ אם אין עדים שלקחה מהגנב ולא ראו ביד מקודם חפץ זה מוענים בערו שהגנב לקחה אח"כ במינו דאי בעי הוה אמר הגנב שהחזירה לו ועמ"ש בס' שג"ו סעיף ב' אבל כשיש עדים על הלוקחה או שראו אף מקודם את החפץ ביד הלוקח שוב אין כאן מינו ואם הגנב בעצמו מודה שגנבה ולא קנאה ממנו אח"כ צריך להחזירה בכל ענין ויקבל דמיו [כ"ל] :

ד' אם הלוקח קנאה מהגנב בק"ס ושילם לו הדמים והבעלים הקרימו א"ע ושרפוה מהגנב אין הבעלים צריכים לשלם לו הדמים שנתן להגנב דלא שייך בזה תקנת

א' אסור לקנות מנגב את הדבר שגנב ועון גדול הוא שהוא סחוק יד עובדי עבירה כדאמרי אינשי לאו עכברא גנב אלא חורא גנב וגורם להגנב שיגנוב עוד שאם לא היה מוצא מי שיקנס לא היה גונב ולדע"ה המור אסור לקנות ממנו שום דבר כמ"ש בס' שם"מ וכן איסור חמור הוא לסייע לגנב בשום דבר כדי שיגנוב ולכן אומן שמבקשים ממנו לעשות דבר והוא מבין שהדבר הזה הוא לעסק גנבה אסור לו לעשותם ואם עשה ענשו חמור מאד ואפילו אם הדבר ספק אצלו אם זהו לגנבה אסור לסייע [ק"י] ואשה שיש לה בעל ומבקשת לעשות לה ספתחות ברי ידיעת הבעל אסור לעשות לה דודאי כוונתה לגנוב, סמ"ע ורנ"ה תקן בגזירה חמורה שלא לקבל גנבות מעכו"ם וכמה קרקולים אירע עי"ו לאנשים אחרים הנקיים מזה ולכן יכולים לכוף למי שלא ישמע בכך מיני כפיות ואסור ליתנות מדבר הגנוב אם יודע שגנבה היא וגם לאחר יאוש אסור כמ"ש בס' שם"מ סעיף ד' ע"ש :

ב' הקנה חפץ מנגב אם קנאה לאחר יאוש קנאה ביאוש ושינוי רשות מרשות הגנב לרשותו ודוקא שהשינוי רשות היה אחר היאוש והרמב"ם מהני אף קודם היאוש כמ"ש בס' שג"ג ואפילו אין ידוע לנו בבירור שנתיאש אמרינן דמסתמא נתיאש דסתם גנבה נתיאשו הבעלים ואם הגנב עכו"ם לא הוי סתמא יאוש בעלים ויתבאר בס' שם"א ויש"ח ואם קנה קודם יאוש שידוע שלא נתיאשו הבעלים מדין תורה צריך הלוקח להחזיר את החפץ להבעלים בלא דמים והוא יתבע מעותיו מהגנב אבל חכמים תקנו כשקנה שלא בצינעא כדרך שקונים מנגבים והקנה לא ידע שהיה גנובה מחזיר

א"ח"ן 1234587

ערוך השלח - ח (חו"מ ב) אפשטיין, יחיאל מיכל בן אהרן יצחק הלוי עמוד מס 373 הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

Aruch Hashulchan adds several examples that would be aiding and abetting a crime. Furthermore, Rabbeinu Gershom decreed specifically against Jews buying stolen goods from Non-Jews.

ערוך השולחן סימן שג"ו ס"ק א' מוסיף כמה ציורים לאיסור סיוע לגנב. גם הביא תקנת רגמ"ה שגזר גזירה חמורה מלקבל גניבות מעכו"ם.

א דביין שהוא טוען גנובין ברי. עיין לעיל סוף סימן קל"ג בעור [סעיף י"ב] ודבר המסגר [סעיף ו'] וגם בסמן ל' [בסוף סעיף כ' ובספר סעיף י"א]: דן דורה בעל הבית עשוי למכור בלי ברי, עד אצל

אם באו בני אדם וצו ברי. עיין בעור [סעיף א'] שכתב דברים הללו בלשון שאנו עשוי למכור כליו ולכן עדים שמכרין שכן כליו של פלוני וגם לא ראו הכלים נשעם שהולידו האנשים, שהיו טמונים, ויבטחו למכור ג"כ כתב דמהי אף שאין מכרין שהיו של פלוני הוועק, רק שבעיני כזה עדים שראו הכלים שהיו טמון נשעם הולאה מהחמירה בקימנים הללו שזה טוען שאו נגנבו מידו, ואז מנעופין ה' דברים הללו, הא, שראו שני אדם שלנו ציטו יאלו דרך החמירה, השני, שראו שמשאם כלים עליהן כעין הכלים שנעק זה שנגנב מידו, השלישי, שגם עתה אלו רואים בד הנחב כלי כזה בקימנים הללו ואמרין דודאי שלו הן, ואחר זה כתב הטור דברי הרמב"ם הללו [הפוסק] בעינים אחר א' שכתב המחבר בלל פלוגתא, וכתבתי בפרישה ודרישה (ה)הוכחות שלא פליגי לדינא, אלא מר אחר חלל ומר אחר חלל כל אחד לפי שיטתו בפירוש השמעתה [בי"ק קי"ד ע"ב - קט"ו ע"א], וגם מור"ם ז"ל גדולי משה [שם] כתב כן, והמחבר השמיט דברי הטור שכן נגזין ע"פ פירוש רש"י [שם] קט"ו ע"א ד"ה לא צריך והמס' [שם] קי"ד ע"ב ד"ה דקאמרינן והר"ם [שם פ"י סי' י"ז] כמו שכתבתי שם, משום דל"ל דפליגי עס הרמב"ם כמ"ש בב"י, ע"ש דהרע"ה לקטות ולמחשבה על דברי הטור, ודרישה ייחבתי כל תמוהו ע"פ עיין השמעתה וייסודה ע"ש וד"ק. ועוד השמיט המחבר מ"ש הטור

לשעט הרמב"ם [שם ה"ג] והרמב"ד [בי"ק קי"ד ע"א ד"ה עד גיל] חייבי אפילו בלאחר יאוש, דגם כזה ה"ל לשיטתו דכתיב יוסף חמה על דברי הרמב"ד כזה, ודרישה כתבתי ללא קשה מדי, וגם דברי משה [שם] רמז בקיטור, וע"ש עוד מ"ש כמחמיהו, והכל ייחבתי דרישה כמ"ד:

סימן שנה **סעיף א'** א' וכן אם רוב אותו דבר "שהוא" גנוב ברי. בעור [סעיף א'] כתב, או "שרוב" דבר "ההוא" גנוב, והמחבר העתיק לשון הרמב"ם דרש פרק ו' (דגוילה) [דגוילה], ור"ל הן שחוקם אותו דבר עצמו הוא גנוב, הן שאין חוקם אותו דבר עצמו הוא גנוב אלא רוב דבר ההוא הוא בחוקם גנוב, וכן שמשפס ואילו כגון שקונה מהרועה חלל וזוהי, ורוב רועים מוכרים אותו הדברים בלי ידיעת בעלי האין: ב' רוב אותו דבר שהוא גנוב. עיין דרישה [סעיף א' ב'] שם כתבתי לחלק בין הא ללא דאחל בגמל [בי"ק קי"ט ע"א] וכתבתי ג"כ הטור והמחבר לקמן בסמן שס"ט [טור סעיף ה' ובספר סעיף ב'] דמותר משלו ורובו גזול, דשאינו חסם דמ"מ יש לידו משל הימר מיעוט ממנו, משא"כ כלין דכשנאמר דזה הרועה הוא מן הרוב המוכרים שלא ברשות בעליהם, ממלא שכל דבר ההוא שצדו הוא גזול וק"ל: ג' חלב וגבינה בסדר, לשון הטור [סעיף ב'] משני טעמים הא' לנצל הכוח להפיק לרשות וממנו לו, עכ"ל, ודוקא חלב וגבינה, אכל גדיים אין חילוק בין מדרב לרשבי: ד' ד' צאן ברי. שסמקין ניכר טונא בעדר קצין ולא מילא לני של הרועה למכור כ"כ בלי רשות בעלים, משא"כ בפחות מזה שאינו ניכר כ"כ ואף אם יוכר חסרין יכול להשמיט בלי ג' ולומר שמתו או נגנבו, משא"כ בהרעה:

ב' דין מי שנכנס לבית חבירו והוציא כלים

תחת בגדיו נתבאר בסימן צ"ב.

ג' ראובן שנגנבו כליו או נאבדו או נטלוהו

לסטים ובאו ליד גוי וקנאם ישראל אחר

בפחות משווייו ובאו הבעלים ותבעום מיד זה

שקנאם נתבאר בסימן שס"ח.

סימן שנה

דברים האסורים לקנות מהרועים ומשומרי פירות

ומבעלי אומנות

ובו י"ב סעיפים

א' אלכל דבר שחזקתו שהוא גנוב אסור ליקח

אותו א"כ אם ב"רוב אותו דבר שהוא גנוב

אין לוקחים אותו לפיכך אין לוקחים מהרועים

צמר או חלב או גדיים אבל לוקחים מהם חלב וגבינה כמדבר אבל לא ביישוב רמותר ליקח מהרועים ר"א רב

צוונים ומקורות: [סעיף ד"א-ד"ד].

סימן שנה א' [לפי רמב"ם חס פ"ז דניסה ה"א-ב].

ביאור הד"א

קל"ג סעיף ו' ונ"ל, ולדינא נראה שלא מדכריהם מ"ל דהטעם דלחזוקי מ' לא שייך דמה גנבים מ', כמו שכתב חס' ור"א, וזה אין חילוק בין יאל שם גניבה או לא ודברי הרמב"ד, ודע מ"ש אס בלו עדים, לר"ך ג"כ ראו בידו עתה, מ"ש שם [סימן צ' סעיף י"ב] ושם [סימן קל"ג סעיף ה'], אלא שסמן אולגיל וכן קילר ברמב"ם וס"ע כזה כמנה מקומות, ושיטה אחרת לש"ך [סימן צ' שמשפס דברי הרמב"ם בלא שם גניבה ואין עדי רשעים, ואלו שם מהני במקום עדי רשעים, וזה ממוך קושיה הרמב"ד, ודברי א'ן גרשין, ועיין סימן קל"ג סעיף ו': ד' וחבל ברי. ואין לר"ך למקנה שאלמדו ספר פלני ופלני. ל"ס משנה [פ"ה מגביה ה"א]:

סימן שנה **סעיף א'** א. וכן אם ברי. דברי המגיד משנה כלן [פ"ד מגביה ה"א] והטילו בלל הגולה [אות ב'] ממוסין, דהא בפ"ה מהלכות גזילה [ה"ח] ולקמן בסמן שס"ט סעיף ג' פסק בשמולל [בי"ק קי"ט ע"א], וכן הקשה המגיד משנה שם, וכדי יישבו הספק משנה [כאן] וכמ"ש בסמ"ע ס"ק ז', ולמד הרמב"ם ממה דלחמיה פלוגתיהו אגזולן ולא אס"ג, שמה מנה

גליין מהרש"א

סימן שנה. סעיף א. וכן אם רוב אותו דבר שהוא גנוב. עיין גליין סימן שס"ט סעיף ג'.

סימן שס"ט סעיף ג' מה שיש לחלק בין דין ההלל להלל דהתם ע"ש. סמ"ע [ס"ק-כ"ב]: ג' וגבינה, אכל גדיים אין חילוק בין מדרב לרשבי. שם [סמ"ע ס"ק-כ"ב]:

בסוף כ"א

סעיף ב' ד' חילוק בין כ"א דמין וס"ה, וגם שם סעיף ובכאריהם סעיף

שלחן ערוך השלם >מהדורת פריעדמאן< - כז ח"מ ט (רצא - שנח) קארו, יוסף בן אפרים עמוד מס 299הודפס ע"י תכנת אוצר החכ

Any suspected stolen property may not be purchased. Even if the seller would typically be assumed to be within his rights, if he specifically says or indicates to "hide" the details of the transaction, one may not go along with it.

שו"ע ח"מ סימן שנ"ח א' ג', ה' כל מקום שיש חשש גניבה אסור לקנות א"כ הבעלים ידעו מזה. גם במקום שמן הסתם מוכר או נותן ברשות, אם אמר "להסמין" הדבר אסור.

79

סע"ף ה' ז' ב"ר פשתן בגל"ל ב"ר
מקום שגדל וזמח שם פשתן והיה
להקפיד על נשומיהן לקטום לעזמן פש
(ומזכרין) *למזכרין לעזר עזמן, וכן

(ומוכרין) [*למוכרין] לעורר עמלן, וכן
שארן יהי מקום גידול לנשמות הרבה
וכיון הנשים קונון ומוכרין לנפשם
גדשות צעליהן, וכן גרלה שחור פירוש
דברי הרמב"ם (המובא בציתים אות ד')
ועל המחבר שהעתיק לשון הרמב"ם:
ספק ד' חן ה"ג שהכובס מוציא.

במס'ך, וכ"כ נמור [סעיף ב'], ופירוש, דרך שטיפתו ופולין מעליו: [ו] ויהא שורק מוציא. נא"ח סימן ס"א כחנני פירשו בפרישה [אות י"א], ויבא שדך שורקים כשנעשה הבגד כיון לאחר הארצות. הוא ליתא הבגד

מיתחתו ע"ג מיתדות וסורקו בקוים כדי
שלא יהא נראה חוטי האריגה אלא יכסה
אותו הצמד היוצאין מחוטי האריגה
והוא נ"י של צמד, וע"ג אותה סריקה
נשמע ונשאר ב"כ צמד הרבה בקוים,

וכיון שכן הנה יש קפידה בזה והן
שם בעל הענין: "העיר ח' י' גוסס
ג' חוסין בו" וז"ל הטור [מסעי ב']
דרכך אורני בגדים לארני בשפת הבד
ג' חוסין והן של כובס, עכ"ל. וז"ל
שהן הן הקורין בל"א בעגור, וכנהוג

בזמננו, והכניסה היא השר"ה, ואף
מסירין אותן החוטין הנקראים בענדר,
מז"ה קאמר שגשגו להכנסם
שבזמנם היה רגיל הוא להסירם, והוא
דבר מועט ואין דרך בכל הציט
להקפיד עליהם: יאן יתר מבוא

וְהַיְיחָלָה גִּיכָּה לַעֲלֹל סוּף שְׁמֵן טָיִו. (ו) רַמְזֵם שֶׁסִּיּוּ מִמְּנִיבָה דִּין. (ז) שֶׁסִּיּוּ מִמְּנִיבָה שֶׁסִּיּוּ מִמְּנִיבָה דִּין. (ח) חֹסֶסֶת מִמְּנִיבָה בְּאֵר הַגִּיחָלָה שְׁמֵן. (ט) בְּמִהֲדוּרָה קִבְּלָהּ יַעֲקֹב: שֶׁחֹבֶב

בִּיאָר דִּנְיָ"א

סעיף ד' ג. דכל מה כו'. רש"י נמנעין [בין קייט ע"א דיה הכובס
מוציא דדיה של בעל הבית] וגמ' טס ג'. סעיף ט' ה. (ליקוט) כדו
משיבת מוט. ז"ע למה הניח דברי הגמ' [בין קייט ע"ב] שהוא מובחר
יותר. וגם לפי הירושלמי [שם טס ה"א] הוא כפלים משהט, ח"ל
הירושלמי, מ"י ח"א מלא מהט, דדי ר' ינאי פתחין לה כפלים מנלח מהט,
מ"י ד קרר מלא משיבת מהט, דדי ר' ינאי פתחין לה כפלים מנשיבת מהט,

מה ופליג, מה דמי ר' חייה מלג מחט דבי ר' יגאל פתח לה כפלים כמלא
מחט, מה דמי בר קשרא כשביח מחט דבי ר' יגאל פתח לה כפלים כמשיב
מחט. ח"ס הרי"ף ע"א מדפי הרי"ף, ידלשתמ, מי בר קשרא מלג
מחט, ר' חמט דהנין ארבע מחטא מחט, חמט, ענין כפלים ח"ס דבי
ר' יגאל וכמ"ג גמ', ופסק הרי"ף כבר קשרא דלחורא כחורא כשיטת, דבי
ומפסק הגמ' ג"ד בדבור, אע"ג ללחורא גמ' משמע בדברי ר' חייה, דקאמר
פחות מלחא לחיה ח"ב, אבל דברי הרמב"ם (פי' מגביה חזין) ופ"ע א"י
לחולמו, וכן תמה הניח דברי ר' יגאל, וטעמו וטעמו (פי' פסק גמ' שלט
לחולמו) ר' חייא ור' הונא (ע"ס):

מחטין, שבכך יכול לתפור בו מעט, וזה שיעור משיכת מחט בירושלמי, ומפני
 וביק א"ס ע"א. * פירש רש"י. (שם ו"ה תמצד וד"ה בכשיל) דולדיר בלע"ז
 ומפיל שפאים גסים. ת. שם במשנה

32

ת. בגליל. דשם היה גדל פשתן הדרכה ויהיה צול, ורגליון שלא להקפיד על נשומתיון
 שיקט פשתן לעצמו לעשות ממנו כלי פשתן ולמכרו לזורק, כן משמע מלאן ב' שפירש
 רש"י, סמ"ע [פס"ז]: סעיף ה' ב. בעל הבית. פירוש, ואין להכנסם אפילו ב' חוטין

יְכִילִי פֶשֶׁתָּן בְּגִלְיָל אוֹ עֲגִלִים ^מבִּשְׂרֹן וְלוֹקָחִים
בִּצִּים וְתִרְגּוּלִים בְּכָל מָקוֹם ^ילְיִמְכֹּל אֲדָם
יְכֹלֵם שֶׁאֵמְרוּ הִטְמָן אֲסוּר. הִגָּה ^נמֵעֵשֶׂה
נִשְׁאֵף אַחַת שֶׁהַחֲזִיקָה בְּשֵׁל יְחֻמִּים וְגִזְרוּ שֶׁלֹּא יֵשֶׁא
אִתָּהּ שׁוֹם אֲדָם כְּדֵי שֶׁלֹּא לִהְיוֹת יְדֵי עֹזְרֵי
עֲצִירָה.

ו' ^(א) **לוקחים מהבדרים** ^(ב) **ועליו** ^(ג) **הבדר** ^(ד) **והשוכרין אותו לעשות בו שמן ורש"י** ^(ה) **פירש** בעלי בית הכר שנתגין הן בשמן ולוקחים מן גשיהן במדה שהוא בפרהסיא) **וזתים במדה ושמן במדה** **אכל לא זתים מועטים ושמן מועט שחזקתן** **גניבה וכן כל כיוצא בזה.**

ז' ^טמוכין ^חשהכובס מוציא הרי אלו של
^אושהסורק מוציא הרי אלו של בעל הבית
 (דכל מה שמקפיד עליו בעל הבית הוא שלו).

ח ⁵⁷הכובס 'נוטל שלשה חוטין והם שלו
⁵⁸איתר מכאן של בעל הבית אם היה ⁵⁹שחור
על גב לבן נוטל את הכל והם שלו.

ט ^(י)החייט ששייר ^(ז)מהחוט כדי משיכת מחט ושייר מהבגד מטלית שהוא שלשה אצבעות על שלשה אצבעות חייב להחזירם לבעלים פחות מכאן שלו.

י' יגסורת שהחרש מוציא ידו^{טז} במעצד שלו
ככשיל של בעל הבית דאם היה עושה אצל

ציונים ומקורות (ה) ספק מהלכי תומת הדשן פי דים ויפיל דים מ' (כ) כה דן (ז) ש. (ח) ביק קיים ע"א דיה והדדן. (ט) שם ברמכים פ"ו (י) שם ברמכים פ"ו מנביח דן מ'.
ראה אות ב' (2) כיה ממזהרות באר הגולה. במזהרות שליד:
ראה סמ"ע סת"ה

באר הגולה

מ.ז. פירוש של מקום, ומקום גידול עלגים הוא, ומקומם עלגים בול ומגדלן אותם ושלם הן. כ"י (שם קיח ע"ב ד"ה ועלגים) ומכאן הכר המגדל (שם), והיא בכל מקום לפי מה שהם עשין. ה. כן הוא בגמ"ס (שם) וזכר (שם ב"י). ש. שם כמשהו שגוראם. סוף ר"ה. פ. עשין (ברכות פ"ג ע"ב ט"ז ד"ה) וז"ל בגמרא (אבות דרבי נתן פ"א ע"א) עשין ד' שם. וברכות פ"ג ע"ב ט"ז ד"ה. ומכאן הכר המגדל, פירוש, שם.

הנה, ומיכן הן מפקולת הגזיה, ומנחל נמשנה ונריחם, שם (פ"ב) דף קי"ט ע"א. סעיף ח' פ. 5. שם (פ"ב ע"א) משנה שלשה, ופירוש, שדרך האורנים שאורגים בענבי ג' ב' מותין רחוק מן הארצה, ועשוי זה על הלעי בענדי דא שנתא תפטר לריחמו, בענבי הגנדי ע"י הכניסה (ואתון וחוסיין א' סתמיין מסה בשעת הכניסה), הכנסה נעוץן שאין בעל הגנדי מקפיד עליהם, ואם היו שזור וכו', להמשיך הו' קיימי, עכ"ל הש"ס, וז"ל (שם) ע"ב ד"ה הובסות. (סעיף ט' ק. 5. ורובעניין א' תניניה) דין ו' ומנה ד"ה המגדל, והו' הוא (סעיף ט' ארסולמי, ב"ס פ"י ה"א) מלאכה נכלמות (שם ט"ו א"ה) חפצי הריח, אלא נמשנה (שם ט"ז ע"א) שמיני דא למסור בו, ופירשו

שהלשון הוא מבוזר כתבו הרב. ר. שם נמשנה. סעיף י' ש. שם נמשנה קטנה, ומחלק זה הגמרים, והשפאים שהוא משה דקים, והכשיל, הוא קרדום פירוש שכל יום. ורש"י ד"ה אצל.

מהן, וכ"כ הטור בהדיא ע"ש. ודומה לזה כתבו הטור והמחבר בסיומן ר"ס ור"ט
וע"ל ופאר דוכתי, וכמ"ש שם מילחא בטעמא ע"ש. שם (סמ"ע סק"א): * לבן.
דהשחור מנגה חת העין, ר"ס. שם (סמ"ע סק"ב):

החשבון
9"1
החשבון

שלחן ערוך השלם >מהדורת פריעדמאן< - כז חו"מ ט (רצא - שנח) קארו, יוסף בן אפרים עמוד מס 301 הודפס ע"י תכנת אוצר החכנו

ששם סעיף א' א' ריבז בלוקח בן הגנב. ויחיה שני רשות וקנהו אחר מלואו וסני רשות, וגם כל שני רשות קנהו אם נשטת שני גמור גמור, או אפילו חורר אם יס יאוש עם שני השם וכמ"ס בסיון שני"ג (סעיף א' ג') ושם"ס (סעיף ב' ד') ואסור לפקדו שיעל לרי אחד מהשניים

הללו: ז' ריבז בלוקח בן הגנב. פירות, לענין אם נעשה בו תקנה השוק או לא ואם יש חילוק בין גנב מפורסם או לא, ע"ש רש"י סימן שני"ג (סעיף ב') ושם"ס (בהמשך הסימן) עד חילוקים כהם:

סימן ששם
אסור לקנות בגזילה ולהשיב ולהיות במכוננו ודינא דמלכותא ביצד
ובו י"א ע"ש
א' אסור לקנות דבר הגזול מהגזול ואסור

א' לסעוד על שינויו כדי שיקנהו שכל העושה דברים אלו וביצא בהם מחזיק ידי עובד עבירה ועובר על ולפני עור לא תתן מכשול¹ להלוקח ממנו מטלטלין² בידינו כלוקח מהגנב שנתבאר בסיון שני"ו.

עיונים וסקירות סימן ששם (א' בן המכיר רש"י מהגנב. ב' ויקרא י"ט ד').

מסורה
שפתי בון

דמחזיקת³ נ' יאוש⁴ כדי לא קני מדברין קני דהפקר ב"ד הפקר, אבל לענין סתמא, כיון דאמרינן דקנס מ' אדם דעמס שאין מחזיקים מן הגזילה, האין יאמרו חכמים דסתמא הו' יאוש ובי יטנו סתמים דעמס בני אדם, וגם לא מצינו בשום פוסק גמול דמדברין סתמא הו' יאוש, ושה' דמ' קשו כל שאר הקטיות שהקטיות לעיל על הטור. אלא העיקר בדפוסתו, וגם הטור גופו כמ' בסיון ל"ז סעיף י"א נבי עדות ושמשין לגזול דליאש קודם שנמכר בו, משמע להדיא דוקא

שמשין דליאש ה' נסתמא לא הו' יאוש, אבל סתמא ק"ל כהם גזילה לא הו' יאוש פעלים בו, ומשמע להדיא דמיייר גזול ישראל. וגם נסתמא דעמס מליר (מדרשבורג רש"י פ"א ה' תר"ט הפסוקות) נמלכר פקד הגזול בתל' (ב"ב ס' קס"ג) משמע להדיא דבגנב נוי נסתמא לא הו' יאוש ומפרש לפעמים היינו גנב וכמ"ס. אך מ"ש שם דהמספחא (בעשר שני פ"א ה' ה"י) מיייר באדם ישראל, לכאורה נ"ל, דמה נכך, ה' גזול אפילו ישראל נסתמא לא הו' יאוש. וז"ל דה' קאמר מיייר באדם ישראל ואח"כ המספחא כ"י שמשון, אבל אי הו' מיייר באדם נוי הו' אפילו דלא כמל', דמשמע ליה דאפילו ר' שמשון מודה דבגנב לא הו' נסתמא יאוש, כי היכי דלרנן בגנב ישראל דהו' נסתמא יאוש וגנב נוי לא הו' נסתמא יאוש, ה"ס גזול ל' שמשון, דגזול ל' שמשון הו' כמו גנב לרנן, דוק. וכל מה שכתבתי נ"ל בדור, ולא הורכמו להלכך רק משני הטור כלן אגב ריטיות לא דק, וגמ' אחריו הר' מהרמ"א. והסמ"ע לא הרגיש כלל בדבר, ואמר דכמ' לעיל שם"ס ס' ס' ד' דכנר הטור, וגם הכ"ס לא כיון יפה. וגם בשלטי גמורים פקד הגזול בתל' דק מ"ד ע"א (ב"א פ"א מדפי ה"י"י אות א') כמ' וז"ל מיימיו פ"י מהלכות גזילה וסמ"א ע"ש ע"ג והר"א"ט וטור ח"מ סימן שש"מ כמ' דגנב מן יהיה הגנב ישראל בן יהיה הגנב נוי מכל ענין הו' נסתמא יאוש פעלים, וגזול ולקטים, אם הם ישראלים הו' נמי נסתמא יאוש פעלים, אבל גזול ולקטים נוי לא הו' נסתמא יאוש פעלים בו, והטור כמ' בשם י"מ ב', ע"כ. ובי' השלטי גמורים פקד חלו מלכות דק ע"א ע"ב ע"ג וי"ג ע"א מדפי ה"י"י וז"ל, מהו ה' דאמרינן דסתם גזילה לא הו' יאוש, ואמר דכמ' לעיל פלוגתא ה' הו' אפילו גזול ישראל או דוקא נלמס נוי, דרוב הפוסקים הסכימו דלמס ישראל הו' כגנב דסתמא הו' יאוש פעלים, וגנב נמי פלוגי אי דוקא כגנב ישראל הו' נסתמא יאוש פעלים או אפילו כגנב נוי כלעיל, ע"כ. וגם ב"מ כמ' כן בשם הרמב"ם והר"א"ט. ולפ"ד כולם שגו וטעו, דדולי דעת הרמב"ם והסמ"א והר"א"ט דעת ה"מ שהמל הטור, ואי אפשר לחלק על ה"מ ודבריהם נכונים וגמורים. שוב ראוי במהרש"ל

ויש"ש ב"ק פקד הגזול בתל' ס' ב"ו כמ' להדיא דכנר, ע"ש שהלכך דברים נכונים וקשים⁵, רק מ"ש שם להוכיח דפלוגתא דר' שמשון ורנן איירי ישראל, דא"כ מאי פקד חלומה לרנן ממעמיתן דנטלו את ממור, נמא דממעמיתן איירי ישראל דה' רב חשי דקאמר לא סנו חלל לקטים נוי בו דוקא אפיש ולא ארישא, ע"כ. ולפ"ד דה' הוכחה, די"ל דלענין ידוע שמתאש אינן לחלק בין גזילת ישראל⁶. ועוד, די"ל דנלמ"ס משני פסוק. חלל מה שכתבתי למעלה הו' הוכחה גמורה, דוק. ועיין במשנה ר"מ אלכ"ר ס' ק"ב (ק"ש):

סימן ששם סעיף א' א' ריבז בלוקח בן הגנב. כ"י. שם הו' גזול מפורסם לר' להחזירו לעלים והוא יתבע לגולן, ואם אינו מפורסם עשו בו תקנה השוק שטעל דמיו מן הגזילה והגזול חורר ומוצע מן הגזול, ע"כ. טור (סעיף ב') ובי' הרמב"ם (פ"מ) פ"ה מהלכות גזילה שם (ה"י), וכן פסק הרב המגיד שם, וכן כמ' רש"י ירוחם נחזי ל"א ס"ד, ובי' הר"א"ט בספר החינוך מלוא (ר"ל) ורבינו, וכן נראה להדיא מדברי השו"ת מהר"ם שנימורדי סוף פקד הספיעה (ב"ב ס' חס"י) ע"ש, וכן פסק בעל המדומות שער מ"ט חלק י"ג (ס"ד), וכמ' ג"כ ש"כ הר"א"ט ע"ש ועיקר, ודלא כמ"ס כ"י סימן שני"ג (סוף סעיף ד') בשם הרשב"א (ב"ב קט"ו פ"א ד"ה ודלחמא) ובי' הרשב"א סוף פ"א ש"ג בשם קלח מפרשים דבגזול אע"פ שאינו מפורסם לא עשו בו תקנה השוק דקול יואל לגזילה וכו' כגנב מפורסם, ע"ש (ק"ש):

באור הגולה

סימן ששם סעיף א' א' ריבז בלוקח בן הגנב. כ"י. שם הו' גזול מפורסם לר' להחזירו לעלים והוא יתבע לגולן, ואם אינו מפורסם עשו בו תקנה השוק שטעל דמיו מן הגזילה והגזול חורר ומוצע מן הגזול, ע"כ. טור (סעיף ב') ובי' הרמב"ם (פ"מ) פ"ה מהלכות גזילה שם (ה"י), וכן פסק הרב המגיד שם, וכן כמ' רש"י ירוחם נחזי ל"א ס"ד, ובי' הר"א"ט בספר החינוך מלוא (ר"ל) ורבינו, וכן נראה להדיא מדברי השו"ת מהר"ם שנימורדי סוף פקד הספיעה (ב"ב ס' חס"י) ע"ש, וכן פסק בעל המדומות שער מ"ט חלק י"ג (ס"ד), וכמ' ג"כ ש"כ הר"א"ט ע"ש ועיקר, ודלא כמ"ס כ"י סימן שני"ג (סוף סעיף ד') בשם הרשב"א (ב"ב קט"ו פ"א ד"ה ודלחמא) ובי' הרשב"א סוף פ"א ש"ג בשם קלח מפרשים דבגזול אע"פ שאינו מפורסם לא עשו בו תקנה השוק דקול יואל לגזילה וכו' כגנב מפורסם, ע"ש (ק"ש):

באר הדיב

סימן ששם סעיף א' א' ריבז בלוקח בן הגנב. כ"י. שם הו' גזול מפורסם לר' להחזירו לעלים והוא יתבע לגולן, ואם אינו מפורסם עשו בו תקנה השוק שטעל דמיו מן הגזילה והגזול חורר ומוצע מן הגזול, ע"כ. טור (סעיף ב') ובי' הרמב"ם (פ"מ) פ"ה מהלכות גזילה שם (ה"י), וכן פסק הרב המגיד שם, וכן כמ' רש"י ירוחם נחזי ל"א ס"ד, ובי' הר"א"ט בספר החינוך מלוא (ר"ל) ורבינו, וכן נראה להדיא מדברי השו"ת מהר"ם שנימורדי סוף פקד הספיעה (ב"ב ס' חס"י) ע"ש, וכן פסק בעל המדומות שער מ"ט חלק י"ג (ס"ד), וכמ' ג"כ ש"כ הר"א"ט ע"ש ועיקר, ודלא כמ"ס כ"י סימן שני"ג (סוף סעיף ד') בשם הרשב"א (ב"ב קט"ו פ"א ד"ה ודלחמא) ובי' הרשב"א סוף פ"א ש"ג בשם קלח מפרשים דבגזול אע"פ שאינו מפורסם לא עשו בו תקנה השוק דקול יואל לגזילה וכו' כגנב מפורסם, ע"ש (ק"ש):

גליון בורש"א

סימן ששם סעיף א' א' ריבז בלוקח בן הגנב. כ"י. שם הו' גזול מפורסם לר' להחזירו לעלים והוא יתבע לגולן, ואם אינו מפורסם עשו בו תקנה השוק שטעל דמיו מן הגזילה והגזול חורר ומוצע מן הגזול, ע"כ. טור (סעיף ב') ובי' הרמב"ם (פ"מ) פ"ה מהלכות גזילה שם (ה"י), וכן פסק הרב המגיד שם, וכן כמ' רש"י ירוחם נחזי ל"א ס"ד, ובי' הר"א"ט בספר החינוך מלוא (ר"ל) ורבינו, וכן נראה להדיא מדברי השו"ת מהר"ם שנימורדי סוף פקד הספיעה (ב"ב ס' חס"י) ע"ש, וכן פסק בעל המדומות שער מ"ט חלק י"ג (ס"ד), וכמ' ג"כ ש"כ הר"א"ט ע"ש ועיקר, ודלא כמ"ס כ"י סימן שני"ג (סוף סעיף ד') בשם הרשב"א (ב"ב קט"ו פ"א ד"ה ודלחמא) ובי' הרשב"א סוף פ"א ש"ג בשם קלח מפרשים דבגזול אע"פ שאינו מפורסם לא עשו בו תקנה השוק דקול יואל לגזילה וכו' כגנב מפורסם, ע"ש (ק"ש):

שלחן ערוך השלם >מהדורת פריעדמאן - < כח חו"מ י (שנט - תכז) קארו, יוסף בן אפרים עמוד מס 61הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

One may not help a thief at all, nor derive any benefit from a stolen item.
When dealing with a career criminal, all their property is considered stolen and one cannot even take change from them.

שו"ע חו"מ סימן ש"ט א' סמ"א א' סעיף ב' עד הרמ"א, סעיף ד'
אסור לסייע לגולן שלא יצטרך להחזיר הגזילה, גם אסור ליהנות מדבר הגזול. ואם כל נכסיו בחזקת גזולים אסור אפילו לפרוט ממון ממנו, אם לא באופן שהוא כמציל מיד.

סִפְרָא ב' ג' חַיִּיב לְהַפְלִיט
שֶׁכֶּר לְבַעֲלֵימָם. לְדַקְדָּק מַחֲקָא עֲלֵיהּ
תּוֹמָתָא וְכַמֵּיט מִסְתִּים שֶׁסִּי"ג [סִפְרָא י']
וְשֶׁמֶ"ל [סִפְרָא י': א'] ר' גִּזְלָא דְקִרְיָם
בְּרֵיהּ עֲדָא מִסְתִּים לְעִבְדוֹר עֲלֵיו. כֵּן שִׁיךְ
כֹּהֵ"ל עַל מִסְתִּים וְרֵ"ל הַלְוֵם כְּפָרִים
יִסְתִּים אֲחֵר וְה' וְל' מִיָּהוּ אִם מִסְתִּים
לְרִים מוֹתֵר בְּרֵי. וְכ"כ הַמְגִיד מִשְׁנֵה
[הַמִּבְא] בְּצִוִּים אוֹת ר' כְּתִיבָא לְטוֹ
מִפְרִישֵׁי [סִפְרָא י'] דְּכַסֵּ"ג אִף בְּמִקְוֵס
לֵית יֵהָה דִּנְהָא דְמַלְכוּתֵיהּ דִּינָה מוֹתֵר,
וְכֵן מִלְתִּים כְּהוֹבֵה לְדִמְיֵה ד' מוֹרֵס
וְל' גִּזְלָה וְהוֹ אֲדִינָה דְגוֹל דְקִלְסִי:

עוד להם

סימן ששם ספרו ב', הוא הנהיג עצמו. ואם היה עם האיש שני דעות מותר להחנות. ובי ספר ד' נחם המהיר חשבה היה הנהיג חזק. אפילו שצוה וכן וברתו הכל מותר. כנבא אפרו על זה בפרק הנהול בתרא ונחם קיי עיני שלוחא דמלכא כמלכא ומלכא לא מרע, עיכ. ודמו דאנטי דלא עבדי שלוחא כדפקדי מלכא, דינא דמלכותא השיב להו דינא. וכל השמע, שכן הוא רצון המלך שיעשה שלוחו הנמצא במשפט כמו שיראה לו ופשוט וכו'.

והוא שיראה משפטו ויצא וכו'.

סימך שסט סעיף ב'. ואוש עם שנוי רשות. משמע אפילו אם נודע הגוילה קודם שינוי רשות וכמ"ש סמ"ע ריש סימן (שס"ח) [*שס"א] (סק"ה): וזו

באר חבולה

א. שם (ברכות פ"ה מנחת) דין ז', וכבר הרב המגיד, זה פשוט
 ק"ק כח"ס פנ"א מכלות גגיה (הרי"ק) [ולעיל סימן ע"ג
 פנ"א ע"ב] וזה דאמרין פנ"א דב"ק גבי דמ"א
 דמ"א דלמ"א מילא"ס מרומי"הו דר"ק דב"ק דמ"א
 ובעי רשות שומכר, שכל זמן שיש קנה ילו"ס ושני
 ליהט"ה, זה ברור. ד. כבד הרב המגיד נחש ה"ק, פשוט
 ליהט"ה גזולת דאמ"ת שם דין ק"ו ע"ב ופכמ"ס. ה. מפורש
 ש"ס ע"א, ומתאר לעיל ספ"ג ספ"ו. ו. כבד הרב
 א. מחבר"א דה"ס הדגול בתור דין ק"ו ע"ב, ויפ"ר שם,
 מנע"ס בגלל קו"ה, זה שני החור נגדיו"ס פנ"א (הרי"ק
 ש"ס ספ"ק ח"א*). ז. שם (ברכות) דין י"ו, ומתאר נהגול
 ת. מור ספ"ק ע', ושם בגמ"ה, וכמפרש שם טעמ"ה ש"ס
 נא ולא טורח, וליכ"ה הוא דאפסידו אנפשי"הו דליכ"ה
 לו באגי וליחשקל פנ"א. ח. שם כרמ"ס. ט. שם (ברכות פ"ה
 מנחת) דין ז' וכבר הרב המגיד, זה פשוט.

גליון מהרש"א

[illegible]

שלחן ערוך השלם <מהדורת פריעדמאן> - כח חו"מ י' (שנט - תכז) קארו, יוסף בן אפרים עמוד מס 62 הודפס ע"י תכנו

יול וקטן. ופירוש מלאכה זו, של מוכסין.
רמב"ם, כמו כן ז'ל שחוקת מאלכ זה
מבי"ס בין דבר מאלכ שהוא מחוקת גזול
שה [שם] מה שכתבתי עוד בשוב דברי
הרמב"ם: ז' ואין מצדדין רידניון
המהיבד ש'דהם י'רוקא נצירוף
שאין לו הנאה כל כך ישילוח בין
מהיבד שאין שהוא ממעות המכס
עגמו לחסור, ובין צירוף שיש לו
ממעו שצדיו דמות, אבל בשאר
הנאות גדולות מכס לפני לו לאשלי
ממה שיש לו בצד אסור ליהנות מהן
וקט':

ה' ⁽⁷⁾נטלו מוכסין כסותו והחזירו לו אחרת הרי אלו שלו "מפני שזו כמכירה היא וחזקתה שנתיאשו הבעלים ציונים ומקורות (י) אם ברמבים פ"ה מגילה ד"ן מ"י (יז) ע"ז ע"פ י"י (יח) אם ברמבים פ"ה מגילה ד"ן מ"י (יט) אם ברמבים פ"ה מגילה ד"ן מ"י (כ) כ"ה ברמבים ראשונים. במהדורות הש"ך ובאר הגולה: גזל. וראה שני נוסחאות ברמבים מהדורות פרנקל.

סעיף ג', אף על פי שרוב ממנו, כתב רש"ל [בשם] ב"ק פ"י סי' נ"ה, ע"ש] דאין שייך כאן מטעם דכל קבוצה כמחצה על מחצה, דלא אמרינן כן אלא במקום שהאיסור ניכר במקומו כמ"ש התוס' הראש"ש [וחלקן] פרק גיד הנשה [ונתוס' צ"ה ע"א ד"ה ספקו הראש"ש ס' ס"י כ"ן]. ולא דמי לההיא דריש סי' שני' דאסור לקנות דבר שרובא בחזקת גנוב, חזקת גנוב, במגיד משנה [ס"ה מגילה ה"ח] דתסם איירי בדבר שהוא קונה בחזקת גנוב, או שנה אותו דבר גנוב, כגון דברים שאין דרך אדם למכור משלו, משריה אולנין בחר דובא, אבל הכא מיירי שאותו דבר שהוא קונה אינו בחזקת גנוב כלל אלא המוכר הוא (*הגדול), משריה אפילו המיעוט משלו שרי. והקשה רש"ל סוף סוף מאי שנא, כמו שהולכין בדבר הנקנה אחר (ה)רוב אותו הדבר אע"פ שהמוכר אינו בחזקת גנוב ונזיל, ה"ל נזיל בזה רובא לפרש מוכר אע"פ ש' שאותו דבר אינו בחזקת גניבה. אלא נראה שצריך להשיב

שהמיעוט משלו הוא ודאי והרוב הוא (כ)מבחוץ, ומשריה עדיף הא' מיעוט, עכ"ל. ומלשון הרמב"ם [שם] שכתב כאן אף על פי שהרוב (ממנו) [ממנו] גזול, משמע אפילו בידוע כדאי. ונראה לענ"ד דכאן ודאי מן הראוי לידל לקולא כיון דהמעטות הוא ברור להפיל שיש לו משלו מעט, והוי כאילו מונח בכוין (עצמן) [עצמן] וע"כ חזקתו לגזול, כדבר, משא"כ בסימן שני' א"א היתר ברור לפענא לא דרוב הוא גנוב, ע"כ אולנין בחר דובא: סעיף ה', נטלו מוכסין כו'. נראה לי שזה קאי דוקא אמוכס ישראל, כדאמרינן בגמ' [ב"ק קי"ז ע"א] דתסם גזילה בישראל מייאש, וכדאמרינן בסימן [שס"ט] נסחיה [חלקן] בין ישראל לגוי, וכבר נכתבאר העיקר בסימן שס"א ונסעיף ג', הלא דאמר בסעיף שאח"כ ד"א במוכס גוי, קאי אמ"ש בסעיף ד' דתסם מוכס גזול, וזה שכתבתי בלתימידי ש מוכס שנטל כסותו, ועיין מה שכתבתי בסימן שס"ח:

[illegible][illegible]

סעיף ב' ב' ו'א' נתיאשו הבעלים. *היינו בשדיוע שלם נתיאשו הבעלים, אבל סתם גניבה היא יאוש בעלים אם נודע שהבעלים ידעו מהגניבה וכמו שכתבנו לעיל סימן ש"ג סעיף ג' (סק"ד). מיהו היינו נגנז וישראל, אבל נגנז גוי אפילו סתם לא היה יאוש וכמ"ס לקמן סימן ס"ח פ"ט (בשרי סק"ד): ג' הוא נגנז בפנינו בדין. לפי מה שכתבנו לקמן סימן סימן ס"ח (סק"ד) דעתינו ליוכס גולן לקוח ממנו דהחזרתי כל היכא ליוכס עדי ראה, א"כ ז"ל דלא כלל הפיתון מירי דלחוב עדים שלא חזר בד הלוקח, דלכ"י הוא טענין ללוקח כי היכי דטענין ליוכס *ולא היה מותר ממנו חף דמיס, ודוק *:

ר' יצחק
אלה
הן
הבעלים
הנכנסים
לשם
השואל

בן שאם *א' ימצא לוקח אינו גונב. אע"פ דלפסד נגנז להלוי נמקס אחר שלם יכירו אותו שהוא גנב, מ"מ לא יהיו מזהים לגנוב, וה"ק שכל ימצא לוקח מהגנב ודאי לא היה גונב, משו"ב כל אדם יחלז מלקחת כדי שלא יהיה רגיל לגנוב, ועיין פריש"א (סעיף א'): ג' וכן אסור לסייע בידו. ריח"א ל"ח
הר"ב"ש סי' ק"ח דכתב וז"ל, אותו נסח עשה לאשה לריון שני מפתחות נהסתר פנים מבעלה וממנו לו שבר הכנה עורס, ראי' לענינו על כלי הגיד לבעלה, שכבר היה לו להכין שלא על חס ריח"א נחמתי שני המפתחות, אלא שהיתה כוונה לגנוב ממנו בעלה וסייע בגנימה כ"י: סעיף ב' ד' ואחר כך הוכר הגנב. לרבותא כתב קן, דלע"ג דהוכר הגנב לא אמרין דיחזירי הלוקח להבעלים בלא דמיס ויולא מעותיו מהגנב, וכ"ש אם לא הוכר הגנב, ועיין פריש"א (סעיף ד'):

עיונים וסקירות (ג' כ"י סעיף א' בס' ריב"ש סי' ק"ח, ד"ח א').

ערך לחם

סימן שנו סעיף ב'. והבעלים נותנים ללוקח דמים שנתן בו, נגב שפחה או עבד ומכור, הרי זה ספק אם חייבים הבעלים לתת ללוקח דמים שנתן לגנב בדין המלמלין, ועיין סימן (ק"ב) (ש"י ש"פ ב' בשו"ע דמש' וקרו (מש"פ) ב' בדין המלמלין, ובסימן ק"ח (ש"פ) (ש"י ש"פ א'). ותשובות

מור הדב

סימן שנו סעיף א'. אסור לסייע בו, אפילו בספק אם הוא שייך לגניבה יש ליהרר בו, כן מבואר בריב"ש (סי' ק"ח). ולענין אימת המסייע חייב, עיין לעיל סימן שמו"ח סעיף ג' ד' ח': סעיף ב'. ואחר כך הוכר הגנב. לרבותא נקטיה דאפי"ה אין הבעלים נוטלים בלי דמי. במדברי רש"י אלו מציאות (ב"ס סי' רנ"ו) בשם רבינו גרשון מבואר דגם בנגב (א"י) *א"י ישראל) עשו תקנת השוק:

ד"ר
הפוסק
בדין
המסייע
בגניבה
החזירה
עמו

ביאור הגר"א

ג. וגורם בו. עיין בל' הגולה (נאח ב'), ומכ"ס נמלך דב' ניקול ספס' ר' (ב"ן) בענינה דשטון ב', ובכ"ק ק"ט א' ו'י חומס כי מ"ס אל ב' סי': ד. וכן ב'. שטענות מ"ו ב': (לקיט) וכן אסור בו, מ"ס שטענות מ"ו ב' ומכילתא נפרשת יתרו פרשה ח', כתוב אלד לומר (ש"ס ב' י"ד) לא מהמור, ומכור אלד לומר (בריוס ח' י"ח) לא מהמור, כיצד ימקיים ב' מוכים הללו, ה"ו הוכר העובד אחר המלך, ומכמוס הללו כתוב ב' (ע"כ): סעיף ב' ה'. ולא נתיאשו בו, וכ"כ רש"י שם (ב"ק קט"ו ע"א) נד"ה רב פפא אמר ב':

ג"ה
הגר"א

הסן שם

(ב"ק) דף קט"ו ע"א) בלוקחתם דרב פפא, וכן פסקו בהלכות (נשם ח"ב ע"א דפ"י הרי"ף) ע"ש. וכן הוא מתקנת הגמ' שם. וכמ"ס הכ"י (ש"פ) ד' כ"ס הרשב"א (נשם ח"ב ע"א דאמרינן) דלפילו דגנבים העושים להשליט ולהשפיר עשו מקנה השוק, דלא ח"י אמה לומר כן אין אדם קונה דגמים העושים להשליט ולהשפיר.

פתח השובה

וגורם סכנה לציבור, לכן דבר פשוט שצריך לשלם לקהל כל הויקם, ולא מיבעיא בהאי מילתא שיעבר שיהא מכלים האסורים לוקח, אלא אפילו היה כסף שבור שאינו ניכר כל כך, מ"מ מיקרי דורף, דצריך כל אדם להתבונן בעסקיו שלא יהא סכנה בדבר ואדם מועד לעולם ב'. וגם טענה הראשונה שהוא לא קנה מהגנב אלא מישראל, נמי לאו טענה היא, כיון דהוא נמי ידע שהוא מדברים שאסור להתעסק בהם לא היה לו לקנות מישראל ראשון, ולא עכברא נגב אלא חורא נגב (קדושין ב' ע"ב), אע"ג דהוא לא קנה מהגנב עצמו, מ"מ כיון שדברים אלו לבר איסור גניבה יש בהם עוד איסור קניה ועבר הלוקח ראשון וקנה, על כן מיקרי הראשון עכבר והשני חורא ב', ולא מיבעיא היכא דאינם יכולים להפריע מן הראשון, אלא אפילו אי היו יכולים הקהל להפריע מהראשון אפ"ה יכולים להפריע מן השני כיון דאיסורא אצלו ב', והאריך בזה. ובסוף היבא תשובה הרלב"ח סימן ה' באנשים שקנו גניבה וברחו והטמינו עצמם, ובסיבתם בא עבד השר על אחרים שהיו נקיים תפסו כאן דינא דגרמי ב'. וכתב דאין זה ענין לנידון דידן, דשאני התם דאותן שקנו הגניבה לא מיקרי רודפים כמו בנידון דידן שקנו דברים האסורים לקנות והיוק דריבים ודשיכתי שאני, ועוד, דחתם לא היה אלא גרמא וכיון שכבר נעשה ההיוק הרי הם פטורים בו, אבל בנידון דידן אפילו אי הוי רק גרמא, כיון דצריך לא נעשה ההיוק ועדיין עומד בסכנה שמא יאמר הגנב על מאן דהו, והרי הדון נותן בכל גרמא דמשמחין ליה עד דמקבל לטל כל אונסין דמחילידי, ומי יודע עד כמה חכמה העבודה אחר שיאמר הגנב על מאן דהו, לכן עדיפא מזה עבדו ליה להחפשה עם הבומרים מיר לשלם להם ההיוק, ופשוט הוא דאין זה חלק עשירית ממה שהיו צריכים ליתן אחר שיאמר הגנב. ועוד יש לחלק בכמה גווני, ע"כ פשוט בנידון דידן דצריך ישראל שני לטל לקהל ההיוק אע"פ שיש לישראל ראשון לשלם, ומכ"ס אי לית ליה לראשון לשלם, עכ"ד ע"ש: ג. לא ימצא לוקח, עיין באר היטב (סק"א): ועיין בחשבות הות יאיר סי' ר"ט מ"ש בזה:

נלין מדרש"א

סעיף ב'. חזר החפץ לבעלים, עיין סימן סי' ק"ח סק"ח.

שלחן ערוך השלם <מהדורת פרעמדאן> - כז ח"מ ט (רצא - שנח) קארו, יוסף בן אפרים עמוד מס 289 הודפס ע"י תכנת אוצר החכנו

An unsuspecting buyer who mistakenly purchased a stolen item, does not have to return it to the rightful owner unless the owner reimburses him for the money he spent. This is called "takanas hashuk" – market stabilization – so as to enable normal commerce without fear of loss. If the seller is a known thief, then there is a machlokes whether the takana applies.

תקנת השוק

שו"ע ח"מ סימן שנו"ו סעיף ב'

מי שקנה חפץ ונמצא שהוא דבר הגנוב, מדין "תקנת השוק" אין צריך להחזירו להגנב עד שיתן לו מה ששילם [הגנב יעשה דין עם הגנב על הדמים]. אך אם קנה מגנב מפורסם נחלקו הפוסקים אם יש תקנת השוק.

ו' ויש אומרים דאף בגנב כו' וכן פסק מהרש"ל [ב"ש"ש] פרק הגזול במל' ס' ל"ב. ולי נראה עיקר ההמנע, לפי שכן נראה להדיא דעת הרי"ף [ב"ק מ"ב ע"א מדפי הרי"ף] שהביא מומרא דרבא [שם קט"ו ע"א], ולא כב"י [סעיף ד'] שכתב דלא מוכח מהרי"ף מיד, וכ"כ הסמ"ג [פסין ע"א] והנהגה מיימנות [פ"ה] מגביה אות ב' דין והמדרש [שם ס' קס"ו] ושאר פוסקים לדעת הרי"ף, וכן הנמוקי יוסף [שם] הניין כן דעת הרי"ף, רק מה שממה שם על הרא"ש לק"מ ע"ש. ואם כן כיון דהרי"ף והרמב"ם מקיימים לדעת אחר, ונס

בש"ס משמע דנכריהם, וכן פסק בשערי הרי"ף שער כ' דין ט"ו, וכן פסק בספר משפטי שוועים לרבינו האי גאון שער י"ט, וכ"כ בעל העיטור דף ס"ט ע"ד [הלכות מלוה על המשכון], וכן פסק בתשובות הגאונים [הקצרות] ס' מ"ב, וכן פסק לרמ"ן [ב"ק ס' כ"ב ד"ה המכיר] ומביא המדרש [שם] [ס' קס"ו], וכן כתב בעל התרומות שער מ"ט חלק י"ג [ס"ה], וכן נראה מתשובות (מהרש"ל) [מ"הר"ם], דפוס פראג ס' תר"ט והובא במדריכ' שם ס' קס"ג, אע"ג שמהרש"ל [ב"ש"ש] שם כתב דלא מוכח מדברי מיד, מ"מ דבריו דחוקים ע"ש, וגם אישמועמיה למהרש"ל חשבה מהר"ם אחרת במדרש בפרק הספינה [ב"ב ס' תקס"ד] דכתב להדיא ח"ל, ושכתבה לפטור לאה משום תקנת השוק, הא ליחא, דלא עשו תקנת השוק אגב גזול ופוסקס כו'. וגם דעת הרשב"א [ב"ק שם ד"ה והלכתא] כן וכמו שמוחר מדבריו שמיצ"ל [שם] גבי גזול א"ס דיתו כגנב מפורסם ע"ש, וכן ברי"ש סוף ס' ע"ג ע"ש [קש"י], וכן נראה דעת הראב"ד והרב המגיד, וכן הוא בחוספות שלמינו [שם ד"ה והלכתא], וכן נראה דעת נמוקי יוסף שם [מ"ב ע"א מדפי הרי"ף], וגם רבינו ירושם שהוא מלמד הרא"ש כתב בסתם [בנתיב ל"א ח"ג] דגנב מפורסם לא עשו בו תקנת השוק, ולא הזכיר דעת הרא"ש כלל. וגם הטור נראה אע"פ שהביא כל [בסעיף ד'] סברת (רבינו ירושם) [מ"הר"ם] דעשו תקנת השוק כגנב מפורסם, מ"מ לענין דינא ס"ל דלא עשו תקנת השוק, שהרי לקמן סימן שס"ט [סעיף ב'] כתב בסתם שהלוקח מגול דיתו כלוקח מנע, שאם הוא גולן מפורסם ריך להחזירו לבעליו והוא יתבע מגולן, ואם לאו מפורסם עשוי בו תקנת השוק כו'. ודומק לומר דדוקא בגזול ס"ל הכי, ועוד, דלא מצוי חילוק בזה בשום פוסק, ועוד, דהלשון שכתב דיתו כלוקח מהגנב, משמע שגם כגנב דין כן. הילכך נראה כיון דתקנת השוק היא תקנת ומדינא ריך להחזיר בתום, אין לך אלא מה שמיקט והכו דלא לוסף עלה ונקטין דגנב מפורסם לא עשו בו תקנת השוק. עיין בבעל המאור פרק הגזול במל' [שם] דלוקח מגול לא עשו תקנת השוק וכן הוא בתשובות הגאונים ס' (ר"ל) [מ"הר"ם] ע"ש, והרמב"ן בספר המלחמות [שם] חולק עליו, וכתב, וכן מצוי בתשובה לרבינו שירא גאון ז"ל (שד"ן) [מ"הר"ם] [ס' קס"ו] תקנת השוק (כלוקח) מגול ואין ריך להחזיר עכ"ל, וכן הוא בהגהות מיימוני ר"ס פ"ה מהלכות גניבה [אות כ'], וכן משמע למאור במדרי המוס' פרק הגזול במל' דף ק"ד ע"ב [ד"ה המכיר], וכן משמע מדברי רמב"ן [מ"הר"ם] [ס' קס"ה] ומביא ב"י סוף סימן זה, וכן נראה להדיא מדברי משנה רבינו גרשום שבמדרש ר"ס פרק אלו מציאות [ב"ב ס' רנ"ג], וכן משמע להדיא במדומות הדשן ס' ש"ט, וכן נראה במשאר פוסקים שלא חילקו, וכן עיקר. ועיין בתשובת רא"ן ששון [ס' קס"ו] גלוקח מומאן אי עשו תקנת השוק [קש"י]: ו' ואפילו הגנב אין צריך להחזיר מעותיו כו'. נראה לי שזהו שגגה, דהמדרש [המובא בציננים אות ד'] כתב להדיא דהיינו דוקא למ"ד הכיר זה שאינו שלו ולקחה כו' היו מעות מתנה, וכן הוא בהגהות מיימוני [פ"ה] מהלכות גניבה [אות ב'] דהיינו דוקא למ"ד הכיר זה שאינו שלו ולקחה כו', והיינו כשמואל פ"ק

ציננים ומקורות ד' טור שם בס' הרא"ש שם פ"ה ס' י"ח וה"ל הש"ך בבתי הדין: ופ"ה עיין ע"א ומדרש שם ס' קס"ו והנהגה מיימנות שם אות ד' בס' ר' יודא ור"ם. (ה' מדרש פרק הגזול במל' שם ס' קס"ה ד"ה ד').

ט"פ חזו"א
ס"ק

ט"פ חזו"א
בשפ"ה
ספ"ד חזו"א
הר"ש

ט"פ חזו"א
ב"ה
הרמ"ב
ס"ק

ה"פ חזו"א

ה"פ חזו"א

מורה וזה

שם בהג"ה. ואפילו הגנב אין צריך להחזיר לו מעותיו. כתב סמ"ע [סק"ט] שכן הוא עיקר הגירסא. ויש כאן מקום עיון על רמ"א במ"ש ודאי לשם מתנה כו', דהוא נגד ההלכה בפ"ק דבי"מ דף ט"ו [ע"ב] אמר רבא הלכתא כו' מעות יש לו ושבה אין לו, והיינו כרב דצריך

ביאור הגר"א

ו' ויש אומרים כו'. מ"מ [שם] לנר מנגב כו', אע"פ דליכא זהו פלוגמא. סמ"ג [עשין ע"א] ורמ"ש [שם פ"ה ס' י"ח] בס' מוס'. ועיין ב"י [סעיף דין שדה], ועיין ש"ך [סק"ה]: ה' אלא אם כן כו'. הרא"ש שם, דה"ג לא שייך תקנת השוק, ועיין רש"י [שם] ד"ה תקנת כו': ה' ואפילו כו'. כמ"ס כמ"מ [ט"ז ע"ב] הכיר שאינה שלו כו' לשמואל, ועיין סימן קמ"ו סעיף י"ח בסג"ס, וז"ל דהא ק"ל כרב שם, ועיין ש"ך [סק"ה]: (ליקוט) (ואין הגנבה) [מ"הר"ם] [ס' קס"ה] ורמב"ם, ומהרש"ל [שם] [ר"ה] [קש"י] כתב למ"ד הכיר כו' לנס מתנה, אבל אין ק"ל כרב (ע"כ):

דינא הכי, אבל אין דק"ל כרב [שם] וכן פסקו הפוסקים, מחזיר לו הדמים, וכן הוא לקמן בסימן ש"ג סעיף א'.

ה"פ חזו"א
הרמ"ב
ס"ק

באר היטב

פרק הגזול במל' חזו"א דלוקח מגול לא עשו בו תקנת השוק וכן הוא בתשובות הגאונים ס' (ר"ל) [ר"ה] ע"ש, והרמב"ן בספר המלחמות חולק עליו, וכתב, וכן מצוי לרבינו שירא גאון ז"ל (שד"ן) [שד"ן] תקנת השוק כלוקח מגול וא"ל לפנים עכ"ל. וכן הוא בהגהות מיימוני ר"ס פ"ה מהלכות גניבה, וכן משמע למאור מדברי המוס' ד"ק דף ק"ד ע"ב, וכן משמע מדברי ראב"ן מביא ב"י סוף סימן זה, וכן נראה להדיא מדברי משנה רבינו גרשום שבמדרש ר"ס פרק אלו מציאות, וכן משמע להדיא במדומות הדשן ס' ש"ט, וכן נראה במשאר פוסקים שלא חילקו וכן עיקר, עכ"ל:

חידושי רעק"א

ש"ך ס"ק ד'. וכן פסק מהרש"ל. ג"כ, עיין בתשובת מהר"ט חלק חר"מ ס' י"ב דמשו"ז למפיקא דיעה, דמחזיק שם בספיקא מ' האי א"ס יומא כיון דעב"פ ריך להחזיר הספק מחזיק לגבי הדמים מקרי הוא המלוה, ודמי למפק א"ל ק"ס [ב"ב כ"ז ע"ב] או דמחזיק לדין חסות נמיר ליהא כלל: ש"ך ס"ק ד'. ג"ל שהוא שגגה. ג"כ, עיין שו"מ שנות יעקב ח"ג ס' קפ"א:

גליון מהרש"א

ש"ך ס"ק ד'. ג"ל דהוה שגגה דהמדרש כתב להדיא. עיין סימן קמ"ו [שד"ן] סק"ו.

87

GEZEL - PART III

[illegible]

ב"ה גבתיי,
בדפוסים,
וכאן

ח ^ההגוול את חכירו בעדים ^ייש אומרים
שאינו צריך להחזיר לו בעדים ^{יד}יש
אומרים שצריך.

סימן שם

השביחה הנזילה בד הנולן ממילא

בן יצחק מקישים

א ¹⁶הגזילה שלא נשחיתת אלא הרי היא כמו שהייתה ¹⁴אף על פי שנחישו הבעלים ממנה יֵאָף על פי שמת הגולן והרי היא ביד בניו הרי זו חוזרת לבעליה בעצמה ואם נשחיתת ביד הגולן אף על פי שערין לא נחישו הבעלים ממנה קנאה בשניו ¹²ומשלם דמיה כשעת הגזילה.

ב¹⁷ נתיאשו הבעלים ממנה ולא נשנית קנה הגזול¹⁸ ככל השבח¹⁹ שהשביחה אחר יאוש²⁰ ואינו משלם אלא כשעת הגזילה ודבר זה מדבריהם מפני חקת השבים 'וכשמחזיר לו הגזילה'²¹ שמצא לו השבח ונטול מן הגזול.

ציונים ומקורות (ה) דין נמוק כל הנשען דף עליה שביעיה כ"ט צ"א מדפי
הרי"ף כבז סלו מה דעות, ועין ד"ח סימן ס"ה.
סימן ששכ (א) לשון תרומה רש"י דגולה. (ב) סס דין ב'.

ל"ב ס"ג, וז"ל רצונו ירוחם דאסילו דמי שבונו נוטל מהגבול

צצריך. מ"ל דדוקא "פתלת" למחיר
וס' דחמילתו הוה כדי למרוס, משא"כ
עיקר ירג, שמינ' סקליר דירוש' סעיף י"ג].
ז' שבתא דמחיר' דמחיר' ב'ו'. דלמס'
למ' לא קנא אל' כ' נדדי עיני רשום,
רשום ורש' לאו עיני רשום מקרי
מחיר' לעיל וסמך שמינ' סעיף י"ד].
ב' ופסח' דמחיר', פירוש, הגזל' להגזל',
דלמס' לאו ש' חר' חקקה סקל',
מסירה דחיר' למס' להגזל' לא דמי
הגזל': סעיף ב' ג' שהשביחה
אחר יאוש. כן הוה דעני' המכיר'
המכיר' בצינים אוד' ב'ו'. דלמס' יאוש,
אל' הלא' "חכ"מ פ"ט מ' ג' וסמך
ו"סמך ענין סעיף א' וסמכיהו מ"ל
למס' לאו מחיר' ג"כ דעני' הכי. וזכר'
מור"ם דהגזליות סעיף ח' דמס'
חולקין. וקאי נא אל' שבת' המכיר'
מכאן, ועיין דלמס' (פרישה סעיף א'].
ד' ה' וחינו משל' חלל' בשבת
הדוריה. פירוש, אל' הוה ענינ' שאלו'
לחיר' להמכר' הגזל' ענינו אל' משל'
אל' להגזל' לאו חלל'. חלל' על' הרוב
מחזירה ענינו, ועי' מסק' וכתב' ז"ל,
ובשמימור' ב'ו' שמינ' ד' השבחה
דמחיר' וסמך, כיון דלמס' ענינו
מחיר' דמחיר' מדר', דלמס' לחיר' למס'
הגזל' לגזל' אל' שמה. וסמך ד'
למחיר' ס' דמכר' למחר, ש' לאו דוקא
קלמור דנוטל דמי השבח' מהגזל', דהא גס'
קרינו טול' מהגזל', אל' לרשע' קלמור
קרינו טול' מהקט', ועיין (סעיף ב'].

ביאור הגר"א

[illegible]

ס'סן שסב סעף א' א. הגוילה כו'. עין לעל רש סמן שס':
א. אף על פי שגמאסון כו'. רש סמן שס': א. ואף על פי כו'. סס
ספ' ו': ד. ואם כו'. (סס) *סס ספ' ו': סעף ב' ה. תאיש כו'.
עין סמן ס'ד ספ' ו': ה. כל השבב כו'. כמ'ס סס' וסס (ביק) *ד
א' סלס כמ'ס': ה. ואנו כו' ודבר זה כו'. סס ב' (א'ר) (למ' ר' יוסף)

[illegible]

באר הנולה

שׁוּעִיפִי ח' פ. הַר הַמְנוּזִי נִפְסָד מֵהַלְבוֹשׁ גִּיּוֹלֵה דִין יִיָּד בָּסָם חֲמֵי הַדְּרוֹחַ,
הַכָּפָה מֵשֶׁהָ שֶׁם בָּסָם הַרְיָבִים (וְיָי מֵצִיב) בָּסָם הַרְבֵּה תַּהֲוֹרִים, וְיִסְתַּרְיָה
הַיֵּסֶד הַרְמָצִין, וְכַתּוּב עַלֵּי הַרְמָצִין (וְיָיב יֵיטֵב עֹף דֵּיטֵב עֲבֹד) שְׁמִיטָה
הָיָה וְיִסְתַּר ד' לִטְוֶן (וְיָיִי) וְחֲתָמָה כֵּן הַר הַמְנוּזִי גִיּוֹלֵה דִין הָרֵץ נִפְסָד
כָּל הַנִּשְׁמָעִים (וְנִשְׁמָעִים כִּי שֶׁם חֲמֵי דִיטֵב עֲבֹד) הַיֵּסֶד הַשְּׁמִי דְּשׁוֹת אִלְהוֹת דְּחֻקָּה
וְנִפְסָד חֲתָמָרִי וְכִי (וְיָיב שְׁמֵי) ז' הַר הַמְנוּזִי (שְׁמֵי) לְעֵשֶׂה הַרְמָצִים, וְכֵן
כַּתּוּב הַכָּפָה מֵשֶׁהָ שֶׁם שְׁרַפְיָה נִחְמֵי לִיָּהּ (וְיָיִי) וְהַרְיָבִים בְּשִׁמְיָה שְׁלִיָּה
כַּתּוּב הַכָּפָה מֵשֶׁהָ שֶׁם שְׁרַפְיָה נִחְמֵי לִיָּהּ.

[illegible][illegible]

באר היטב

[illegible]

חידושי העק"א

יִשְׁכּוֹן שֶׁבֶט בְּרֹאשׁ הַסִּימָן, הַשְׂמִיטָה הַגְּלוּיָה כִּדְר הַבּוֹדִין, גּוֹל מַעֲרֹבֶת וְלֹא, תָּלַל טַעֲמָה
 שִׁירֵי סֵךְ ח' שֶׁכֵּן דַּעַת הָרִיף, לִבֵּי וְעֵינֵי לֶאֱלֹן הַרְיִיף מִרְקַב הַסִּימָן, וְהַבּוֹדִין מִבֵּין עֵינֵי וְעַד

גליון סת"ע"א

סימן שסב בראש הסימן. השמיחה הגדולה ביד הגולן. גול מעומדת וילדה, רחל טעונה ובוזה, בסימן סג"ד (טענה י"א).

שלחן ערוך השלם >מהדורת פריעדמאן< - כח חו"מ י' (שנט - תכז) קארו, יוסף בן אפרים עמוד מס 34הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

- Typically, if the stolen item is extant then it must be returned as is. If it got ruined or destroyed, or if it was changed substantially, then he must repay the value of the item at the time of theft.
- Until the item is returned to the owner, the thief is fully responsible for it, even for things beyond his control.

- שו"ע חו"מ סימן שס"ב סעיף א' כשהגזילה בעין צריך להחזירה בעין (אפילו מיד הלוקח אם הוא קודם יאוש), ואם אינה בעין או שנשתנתה באופן שהגזול קנאו, צריך הגזול לשלם דמיה כבשעת הגזילה.
- דע שזה פשוט בש"ס שגנב או גזול חייב בכל אונס שיארע להגזילה עד שמחזירו לרשות הבעלים [עין יתבות סי' קפ"א], ולזה לא מהני שהודיע לבעלים שהגזילה אצלו (פתחי חושן פרק ד' סעיף ה').

GEZEL - PART III

והמקבל ממנו אין רוח חכמים וזהו הימנו, כן הוא לשון הגמרא [ב"ק צ"ד ע"ב] והטור [סעיף א', ופ"ט] ויש"י שם] אין רוח חכמים וחסידות בקרבו: וזו דאם רצה לצאת ידי שמים ב"ר, פירוש, דלומר הגזול אע"פ שאין רוח לקבל ממנו וממנו לי, אני רוצה להסיר לך כדי ללא יד שמים, אזי אין מושין בו. ודומה לזה איתא

גמרא [גיטין ל"ז ע"ב] וכתבו הטור והמחבר בסיומן פ"ו [טור סעיף ל"ה והחבר סעיף ל"ז] גבי שמיטה לדרך המלוה לומר ללוה דאם לפרעו אחר שמיטה משמע את, ואם אחר לו הלוה אע"פ, יכול לקבל: סעיף ב' ה'.

צרכי רבים. דלא גס (הגול) [*הגול] יבנה מן הדברים הנעשים מדמי הגזילה: וזו גזילת שהחזיר אדם צריך דעת בעלים דינו כמו בגבב ב"ר. שם בסיומן שני"ה [סעיף א'] נחמא דלם לא יעשו העלים מהנייה חיים לניסים ג"כ לידע מהמורה, ודן זה אין שייך גזול, שסמם גזילה הוא גזול מיד הגזול ונמא דהגזול ידע מהגזילה, ולא היה למור"ם לכחול אלא גזול שסמם לדרך להחזירה מדעת בעלים ועל דרך שנחמא בסיומן שני"ה בגבב, וז"כ בטור סעיף ג' ע"ש: סעיף ג' וז' ולקחו אחד מהם ונשתמש בו, מדלל כחם חטף מיד אחד לשון הטור [סעיף ה'], וגם לא כתב שלקחו מיד גזול

ערך שו"ת
הספור וז"ל
במחברות
קיימא
ולמבר

והוא צרכי רבים וצאת ידי שמים והחזיר אין מוחין ביד הגזול מלקבלו. הגה [ז' וכן] אס לא נא לעשות תשובה מעצמו רק שהגזול צריך למצו מחייבים אותו להחזיר.

ב' הרועים והגבאים והמוכסים תשובתן קשה מפני שגזלו את הרבים ואין יודעים למי יחזרו לפיכך יעשו בו 'יצורכי רבים' כגון בורות שיחין ומערות. הגה [ז' וכן] גזול שהחזיר אס צריך דעת בעלים דינו כמו בגבב ועיין לעיל סיומן שני"ה. ג' ה' היה כלי ביד בנו של בעל הבית או ביד עבדו וילקחו אחד מהם ונשתמש בו הרי זה שואל שלא מדעת ונעשה ברשותו ונתחייב באונסיו עד שיחזירונו לבעלים [לפיכך אס החזירו לקטן שהיה בידו ואבד ממנו או נשבר חייב לשלם].

ד' הגזול את חברו ביישוב ובא להחזיר לו צדונים ומקורות [ז' שם בטור]. [ג' טור סעיף ז'. ד' לשון רמב"ם פ"ג מגילה דין פ"ו.

הקטן, משמע דל' דלפילו לקחו מיד גזול של בעל הבית גרשמו דגזול אפי"ה מיקרי שאל של מדעת ונחמין בלחשן, כיון שאינו של גזול אלא של אלו: ה' ופ"כ אס החזירה קטן שהיה בידו ב"ר. כן הוא לשון הרמב"ם שם בסוף פ"ג דגזילה [הט"ו] ור"ל אפילו היה כבר בידו לקטן מדעת אפי"ה והוא לקחו מידו ונשתמש בו והחזירו לידו, וכן איתא גמרא [ב"ב פ"ד ע"ב] בשלם אחד מיד גזול קטן ללוות לקטן שזמן בו, וכחצוהו הטור והמחבר לעיל בסיומן קפ"ח [סעיף ב' ע"ש, ושם ברמב"ם כתב עוד דגם נחמין ונעבד דיו הכי שחייב באחריותו, וכחם המגיד משנה שם ע"ו וז"ל, דעבד קטן כל זמן שלא החזירו ליד בעלים וזה ברור, עכ"ל. וכן פסקו הטור והמחבר בסיומן רצ"א [טור סעיף ב"ד ומחבר] סעיף כ"א דעבד אפילו גדול דיו קטן. ודוקא דהחזירו לקטן הוא דחייב בלחשן, ה"א אס לקחו מיד גזול והחזירו לידו פטור מאונסין כמ"ס מור"ם לעיל ריש סיומן רצ"ב בהג"ה ח"ל, ואס החזירו למקום שנעלו משם חזר להיות דינו כשומר האיל ולא היה מחמלה רק שאל בעלמא ב"ר ע"ש, והוא מהמדרש דפרק הגזול [ב"ק ס"י קצ"ח], ושם ג"כ אשאל שלם מדעת קא:

טורי זהב

מדעת א"צ אח"י בהשכח (ב) דעת בעלים, והיינו ממש דין זה, וא"כ כ"ש בבנו, והיינו חיפה ל', דהא סיים הרמב"ם עצמו כאן בסוף סעיף זה [פ"ג מגילה הט"ו] דאם החזיר לבנו קטן דחייב לשלם, משמע בבנו גדול פטור כיון שהחזיר לו, וז"כ סמ"ע עצמו שם [סקי"ח], וא"כ אין לרבריו הבנה במ"ש תחילה דנתחייב באונסין בלוקח מבנו גדול ברשותו והיינו שאלה, דאם נחמין בזמן שישנו תחת ידו עדיין, פשיטא דלא עדיף משאר שואל. ע"כ נראה לענין שאין לרבריו מקום בזה אלא מיירי כאן בבנו קטן כדמסק בסוף:

ביאור חנ"א

ט'. כן מיר הר"ם [שם פ"ט ס"י ב'] במיר [השני] [השני] אע"פ שדמא חוס' מ"ה ה"ל, וכחם ד"ס [סעיף א'] שהל"ש ס"ל דמיר עיין וליק קושים חוס', וז"כ דמיר טור ושו"ע: [ליקוט] ששסקי ב"ר הבא ב"ר. ש' מירויס צ"ל, וכחם כ"י [שם ל"ג ע"ב מדפי הרי"ף] דל"ל דוקא כמי המירויס יח, דל"כ קשה למירן האמרון דל אחד יחזיר הגזילה כדי שלא יקבלו ממנו [ע"כ]: [ליקוט] הבא ב"ר. הרמב"ם [פ"א מגילה ה"ג] כתב דמיר זה לזכר ה"ל וזל כתב גזול מפורסם כ"י [ע"כ]: סעיף ב' ג. גזול ב"ר. [ב"ק] ק"י"ח ב' למא מנין ט': סעיף ג' ה' או ביד ב"ר, עיין נאך הגולה [אח"כ ה"ל] ועיין סיומן רצ"א סעיף כ"א:

ד. * כן כתב המוס' שם בשם ר"י דלח"י לא פריך שם ממחמין כל הגזולין משלמין כשעת הגזילה וכו' [שם צ"ג ע"ב]. ה' כן כתב הר"ם שם בפסקיו [פ"ט ס"י ב'] כההיא דגזול פלגא דמיר שם דף ז"ו (ע"א) [ג"ב] ונפרק מרמא נרשאה נגב ספירא דף קט"ו ע"א ונפסקא דרבי (אסור) [*אבא] נפרק (ו') [ד' דשנועות דף מ"ז פ"א, וההיא דרע"א פ"ק ד"מ דף ה' (ע"ב) [פ"א] ונפרק נפרק ה' ד"מ [פ"א] ע"ב] ריבית קנאה יולאה דמירי. סעיף ב' ה' ש. וסבור [סעיף ב', צרימא שם בפ"ט ד"ק דף ז"ך ע"ב. ו. דמפרש רב חסדא שם. סעיף ג' ה' לשון הרמב"ם נפרק ג' מהלכות גזילה דין ט"ו, מפורש נמשנה בפ"ה דר"ב דף פ"ו ע"ב ונחמין, ונחמא רבא אני ואני סעיף ו', משנה סוף נבא קמא דף ק"ח ע"א.

באר היטב

ר. שמים. פירוש, שחומר הגזול אע"פ שאין רוח לקבל ממנו וממנו לי, אני רוצה להסיר לך כדי ללא יד שמים, אזי אין מושין בו. ודומה לזה איתא בסיומן פ"ו סעיף ל"ז גבי שמיטה. סמ"ע [סקי"ד]: סעיף ב' ה'. רבים. דלא גס הגזול יבנה מהדברים הנעשים מדמי הגזילה: שם [סמ"ע סקי"ד]: ו. בגבב. מיכא אס לא ידע העלים כ"י לא שייך גזול, וק"ל שם [סמ"ע סקי"ד]: סעיף ג' ה'. לבעלים. ומשמע מזה דלפילו לקחו מיד גזול גרשמו דגזול אפי"ה מיקרי שאל של מדעת ונחמין בלחשן, כיון שאינו של גזול אלא של אלו, ואס לקחו מיד גזול והחזירו לידו פטור קפ"ח [סעיף ב' ע"ש, ושם ברמב"ם כתב עוד דגם נחמין ונעבד דיו הכי שחייב באחריותו, וכחם המגיד משנה שם ע"ו וז"ל, דעבד קטן כל זמן שלא החזירו ליד בעלים וזה ברור, עכ"ל. וכן פסקו הטור והמחבר בסיומן רצ"א [טור סעיף ב"ד ומחבר] סעיף כ"א דעבד אפילו גדול דיו קטן. ודוקא דהחזירו לקטן הוא דחייב בלחשן, ה"א אס לקחו מיד גזול והחזירו לידו פטור מאונסין כמ"ס מור"ם לעיל ריש סיומן רצ"ב בהג"ה ח"ל, ואס החזירו למקום שנעלו משם חזר להיות דינו כשומר האיל ולא היה מחמלה רק שאל בעלמא ב"ר ע"ש, והוא מהמדרש דפרק הגזול [ב"ק ס"י קצ"ח], ושם ג"כ אשאל שלם מדעת קא:

מוחל לו עדין מחוב הוא להחזיר, ע"ש רצ"ע:

חמחמין
למבר

סעיף ד' טו ואם ירצה הנגזל בו, כלומר מלון הנגזל מלח, ולא חסדא אף אם ירצה הנגזל לקחמו או ירצה הנגזל לו במקום שנגזל, וכן כבש ב"י וספי' ר"א, ועין מה שכתבנו עוד מה נפרש: **סימן שסו סעיף א'** ואף על פי שכתב בו ב', פירוש, ולא חסדא לרדוף אחריו רק שידענו: **ב' אינו חייב לרדוף בו, כחש הקמ"ע** כיון שכתב בו נחישת הנגזל ולא יחשנו עוד, וכדמסקי' המספר כשכבר נשבע: **ב' אינו חייב לרדוף בו, גם זה** מפני תקנת השנים הוא, ועין פרישה וספי' א'': **ג' יודיע אותם, ז"ל** הטור [המובא בעינים אה ב'], אלא יודיענו לומר לו כי וכן גולמך גזל **ד' חסדא, עכ"ל** (דלכאורה) ו[לכאורה] משמע מלשון הטור דלרץ לשלוח להדיעו במקום שהוא שם שכן וכן (גולמך) וגולח, אלא שאין צריך לטפל בשליחות הגולה [ולשם ולקבל עליו אחריות הדך, אלא מלשון הרמב"ם [המובא בעינים אה א'] מוכח דלא סמיך ליה הכי אלא שהיה מדו עד שיצאו מעמק, ומוריס שהוסף לכתוב יודיע אותם, כוננו שגטאם לעיר הגזלן אזי הגזלן מודיע אותם שכן וכן גולמך ושיטלום מדו כי הוא יתן להן, וק"ל: **ה' אב"ד אם נשבע בו, דכתיב [ויקרא ה' ב'] לאשר הוא לו יתנו, ונשבע לשקר מיירי כדכתיב שם** נפרשה מזה חסדא, דהיינו שמיא קרן חסדא על שטעמו, מיהו אז לאו מפני תקנת השנים מן הראוי היה להחייב הגזלן להביא אחריו למקום שהוא שם אפילו לא נשבע מאחר שמיא שקפיד עליו קרא":

ספי' ר"א

ב' חסדא

ליתר עיון

ספי' ר"א

במדבר לא יצא יצאם ירצה הנגזל לא יקחנו עד שיוגיע ליישוב אבל אם מחזירו ביישוב אפילו אינו באותו מקום שגזלו יצא.

סימן שסו

גולן שבא להחזיר את הגזילה

הנגזל את אביו או את הגר

וב' ספי' ר"א

א' הגזל את חבירו אף על פי שכתב בו הואיל ולא נשבע (אם חזר והורה **ב' אינו חייב לרדוף אחר הבעלים להחזיר להם אלא יחא בידו** עד שיבאו **ג' יודיע אותם**) ויטלו את שלהם **ד' אב"ד אם נשבע על שוה פרוטה ומעלה חייב לרדוף אחר הבעלים עד שיחזיר להם אפילו הם באי הים** מפני שכבר נתיאשו

צוים וספורות סימן שסו (א) לטן המכרס פיו מזהל דין טו, ה עין ספי' ר"א

סימן שסו סעיף א' אם חזר והורה, אע"פ שגזל לנחל יר חסדא אף אם ירצה הנגזל לקחמו או ירצה הנגזל לו במקום שנגזל, וכן כבש ב"י וספי' ר"א, ועין מה שכתבנו עוד מה נפרש: **סימן שסו סעיף א'** ואף על פי שכתב בו ב', פירוש, ולא חסדא לרדוף אחריו רק שידענו: **ב' אינו חייב לרדוף בו, כחש הקמ"ע** כיון שכתב בו נחישת הנגזל ולא יחשנו עוד, וכדמסקי' המספר כשכבר נשבע: **ב' אינו חייב לרדוף בו, גם זה** מפני תקנת השנים הוא, ועין פרישה וספי' א'': **ג' יודיע אותם, ז"ל** הטור [המובא בעינים אה ב'], אלא יודיענו לומר לו כי וכן גולמך גזל **ד' חסדא, עכ"ל** (דלכאורה) ו[לכאורה] משמע מלשון הטור דלרץ לשלוח להדיעו במקום שהוא שם, וז"כ הכ"ח לדעת הטור, וגם הקמ"ע [ספי' ר"א] כתב שלכאורה משמע כן מלשון הטור, רק שכתב דמלשון הרמב"ם והמחבר משמע דלא ק"ל הכי אלא שהיה מדו עד שיצאו מעמק, ומוריס שהוסף לכתוב יודיע אותם, כוננו שגטאם לעיר הגזלן אזי הגזלן מודיע אותם שכן וכן גולמך ושיטלום מדו כי הוא יתן להם, עכ"ל, וז"כ הכ"ח לדעת הרמב"ם, וכן נראה מדברי מהרש"ל ומוקפות יו"ט שכתבתי לקמן [ספי' ר"א] לדעת נראה שזהו פירוש דגם הרמב"ם, נראה לפענ"ד דגם הרמב"ם והמחבר מודיע דלרץ לשלוח להדיעו לו, ולא מאז אלא לומר דהיינו חייב לרדוף אחריו, וזה שכתב הרב יודיע אותם, וכן משמע בעיר שזכרנו ע"ש, וכן משמע לפענ"ד בשם [ב"ק] רש דף ק"ד גבי האי דקאמר כיון דרע למאן גזליה ואורי ליה, וספי' ר"א: **ה' אב"ד אם נשבע בו, דכתיב [ויקרא ה' ב'] לאשר הוא לו יתנו, ונשבע לשקר מיירי כדכתיב שם** נפרשה מזה חסדא, דהיינו שמיא קרן חסדא על שטעמו, מיהו אז לאו מפני תקנת השנים מן הראוי היה להחייב הגזלן להביא אחריו למקום שהוא שם אפילו לא נשבע מאחר שמיא שקפיד עליו קרא":

ספי' ר"א

ספי' ר"א

ב' חסדא

ספי' ר"א

ספי' ר"א

ספי' ר"א

ספי' ר"א

ספי' ר"א

ספי' ר"א

ספי' ר"א

ספי' ר"א

ספי' ר"א

ספי' ר"א

ספי' ר"א

ספי' ר"א

ספי' ר"א

ספי' ר"א

ספי' ר"א

ספי' ר"א

ספי' ר"א

ספי' ר"א

ספי' ר"א

ספי' ר"א

ספי' ר"א

ספי' ר"א

ספי' ר"א

ספי' ר"א

ספי' ר"א

ספי' ר"א

ספי' ר"א

ספי' ר"א

ספי' ר"א

ספי' ר"א

שלחן ערוך השלם >מהדורת פריעדמאן> - כח חו"מ י' (שנט - תכז) קארו, יוסף בן אפרים עמוד מס 55הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

ליתר עיון

שו"ע חו"מ סימן שס"א

בסתם השבת גזל סגי אם מודיע לנגזל שיבאו ויקחנו, ואין צריך ממש להחזירו להבעלים. ובסמ"ע כ' שזה מדיני תקנת השבים, אבל הש"ך כ' שכן הוא מדינא.

Typically, a thief merely has to notify the victim of the theft, and the victim has to come and pick up his stolen item. Sema understands this to be a special takana for the sake of the thief. Shach disagrees.

קצות החושן

קצות החושן

לחלל קודם לקיטת מיון דעיינן לא נא לידם ואין אדם מחלל דבר שלא נא לעולם, ומזה הנעלים פשיטא דלא מהני מיון שממין שלא יחול החילול עד אחר לקיטת ואלו הו"ל דבר שאינו ברשותו, וזרין לומר דמייירי קודם יאוש, דאי לאחר יאוש א"כ ודאי לא מהני החילול לא מזד המלקטים דהו"ל דבר שלא נא לעולם כמ"ס, ומזה הנעלים הו"ל דבר שאינו שלו מיון לאחר לקיטת וזכו בהם הלוקטים לגמרי ביאוש, ואפילו למ"ד אדם יכול לחלל דבר שאינו ברשותו, אבל דבר שאינו שלו ודאי למהי גבול, וע"כ קודם יאוש ומזה הנעלים, דמזה הלוקטין לא מהני מיון דלאו דידהו ינהו וכמו שכתב רבינו מאיר במוס' קדושין, ודוק היטב, והן נסמך מתממו דברי אמי הרב הנוספל מוהר"ר יהודה כהנא ש"ן כמה שכתב לישג דברי הרמב"ם הוצא בסיומן ס"א סק"ג ע"ש.

ובש"ך [סק"ד] כתב בשם מוהרש"ם [ח"י] סי' ר"צ ופי"ד

אם נשחט
והוא חסיד
בביתו

דנעבדים ונמחה לא עשו חקת השוק, ע"ש, והנה לפי שיטת הב"י [סעיף ה'] והרמ"א [סעיף ג'] בדברי הרמב"ם [פ"ה מגביה ח"ג] דלאו ושינוי רשות אינו קונה אלא לגוף החפץ אבל הדמים נרצין להחזיר כנגד מפורסם, אלא כנגד שאינו מפורסם אינו נרצין להחזיר הדמים, דמגיע לו כנגדו דמי החפץ מן הנעלים משום חקת השוק, וכמנזול בסיומן ש"ג בדבריהם [ב"י] סעיף ה' ושינוי סעיף ג' ע"ש, וא"כ הא דתני פרק חוקת הבכוס דף מ"ב [ע"ב] במכר לו פרה וטלית מעיד לו עליה מכר לו בית אינו מעיד, ומוקי לה בגמ' שם [פ"ד ע"א] ביאוש ושינוי רשות, וכ"כ הרמב"ם פרק ט"ז מעדות [ה"ב], וכ"כ בשו"ע סיומן ל"ז [סעיף י"ח], ואי נמא דנבחה לא עשו חקת השוק א"כ נפרסם אכתי עונע בעדות, דלע"ג דקניא לוקח ביאוש ושינוי רשות אינו קונה אלא החפץ אצל נרצין להחזיר דמי הפרה ואפילו

הבעלים אפילו אם יש להם עידי גניבה וגזילה שיכולים להוציאו בדיונים במה דברים אמורים במטלטלים אבל במקרקעי אם יש לבעלים עדים שיכולים להוציאו בדיונים יכולים הבעלים להקדישו.

סימן שנה

נגב שהחזיר הגניבה שלא מדעת בעליה

וב"י סעיפים

א הגונב חפץ מכית חבירו והחזירו למקומו ולא ידעו הבעלים שהחזירו אם ידעו הבעלים שנגנב מהם אף על פי שהחזירו הגנב לא נפטר והוא באחריותו עד שידעו הבעלים כגון שימנה חפציו וימצאם שלמים ומיהו כשמנאם נפטר אף על פי שלא ידעו הבעלים בשעה שהחזירו לפיכך גנב לו מעות והבליעם לו בחשבון ונתנם לתוך כיסו אם יודע מנין המעות שלו יצא שאדם עשוי למשמש בו בכל שעה והרי מצא שהחזיר לו בכלל מעותיו אבל אם זרקן לכיסו אשאר בו כלום לא יצא וחייב באחריות הגזילה עד שיודיענו שהחזיר לכיס פלוני ואם לא ידעו הבעלים שנגנב מהם מיד כשהחזירו למקומם יצא אע"פ שלא מנאם הבעלים.

ב במה דברים אמורים ברבר שאין בו רוח חיים אבל הגונב טלה מן העדר וידעו בו הבעלים והחזירו לעדר שלא מדעת בעלים ומת או נגנב חייב באחריותו ואם מנו את הצאן והיא שלימה פטור ואם לא ידעו הבעלים לא בגניבתו ולא בתורתו אף על פי שמנו את הצאן והיא שלימה חייב באחריותו עד שיודיע את הבעלים כדי שישמרו את הטלה הגנוב שהרי למדו דרך אחרת חוץ מדרך שאר הצאן שבעדר זה.

ג במה דברים אמורים שנפטר כשמחזירו למקומו כנגב הגונב מכית הבעלים אבל שומר שגנב מרשות עצמו כגון שהופקד אחר כיס או טלה ויש עדים שגנבו אף על פי שיש עדים שהחזירו למקומו חייב באחריותו עד שיודיע לבעלים שהרי בלחה שמירתו ואינו עוד שומר עליו והרי הוא כאילו לא החזירו עד שיודיע לבעלים.

סימן שנו

אסור לקנות שום דבר מהגנב והקונה מגנב מפורסם או אינו מפורסם

וב"י סעיפים

א אסור לקנות מהגנב החפץ שגנב ועון גדול הוא שהרי מחזיק ידי עוברי עבירה וגורם לו לגנוב גניבות אחרות שאם לא ימצא לוקח אינו גונב יוכן אסור לסייע לגנב בשום דבר כדי שייגנוב.

ב הגונב ומכר ולא נתיאשו הבעלים (ועיין לקמן סימן שס"ח) ואחר כך הוכר הגנב ובאו עדים שזה החפץ שמכר פלוני הוא גנבו בפנינו חוזר החפץ לבעליו והבעלים נותנים ללוקח דמים שנתן לגנב [א] מפני תקנת השוק

עונות ומקורות סימן שנה, א. וזה לשון ה"ח"ק ב"ק מ"ה ע"א מדפי הרי"ף והפוסק פ"א מגילה ה"ח והפוסק שם ק"ח ע"ב ר"ה ומה, ד"מ ג'. ב. לכן רמב"ם ס"ד דניסה דין (י"ד) י"ב, א. לכן רמב"ם ד"ס פ"ה דניסה, ב. ב"י סעיף א' בשם ריב"ז פ"י ק"מ, ד"מ א', סימן שנו, א. לכן רמב"ם ד"ס פ"ה דניסה, ב. ב"י סעיף א' בשם ריב"ז פ"י ק"מ, ד"מ א'.

נתיבות המשפט

משפט האורים - ביאורים

מהגנב ומה לי נכך שאתה קנית בקנין סודר מהגנב דלא א"ן קנין שלך ותפס, אצל כשכר הגיע החפץ להלוקח ונמך דמים להגנב, אף שהנעלים תפסו החפץ מהלוקח חייבים להחזיר הדמים מפני חקת הכמים, דודאי לא מהני תפיסה לפטור מהדמים שתיקנו חז"ל לשלם מפני חקת השוק.

דרכי חוב
והנפיק
חובו
א"י חוב
דלשון

שלחן ערוך השלם >מהדורת פריעדמאן< - כז ח"ט מ (רצא - שנח) קארו, יוסף בן אפרים עמוד מס 487הודפס ע"י תכנת אוצר החכ

For standard theft, one may repay the stolen monies without notifying his victim, provided the victim will not come to any loss thereby.

שו"ע ח"מ סימן שנ"ה א' מי שגנב ומתבייש להודיע לגנב, יכול להבליעו בחשבון או לזרוקו לכיסו באופן שהבעלים ימצאם.

GEZEL - PART III

דין דעת בעלים לא שייך בגנול כל כך דהא הגנול יודע שהגנולה ברוכ נזירות [סמ"ע] :

ה בס' שנה נתבאר דא"צ הבעלים לדעת בשעת החזרה אבל לרשות הבעלים חייב להחזיר לפיכך אם היתה כלי ביד בנו של בעה"ב או ביד עבדו ולקח אחד את הכרי מהבן או מהעבד שלא מדעת הבעלים ונשתמש בו וה"ז שואל שלא מדעת דרינו בגנול וקם לו ברשותו ונתחייב באונסים עד שיחזירו להבעלים ואם החזירו להבן או להעבד ואבד ממנו או נשבר חייב לשלם ואף שהכלי היתה ביד הבן או העבד מדעת האב או הרב מ"ס אחר שנמלה שלא מדעתו צריך להשיבה להבעלים עצמם כמ"ש בס' קפ"א ודוקא כשהבן קטן אבל בכן גדול כיון שהחזירה למקום שנמלה והחזירה לבר דעת פטור דבזה לא הוי שואל בגנול כמ"ש בס' רצ"ב [סמ"ע] ורק לקמן הוי כאבירה מדעת וכן עכר דינו כקטן כמ"ש בס' רצ"א :

י הגנול את חבירו בישוב ובא להחזיר לו במדבר לא יצא בהשבה אם הגנול לא רצה לקבל והחזיר לו בע"כ אא"כ מקבלה מרצונו אבל אם מחזיר לו בישוב אפילו שלא במקום שגולו יצא ידי השבה אף כשהחזיר לו בע"כ של הגנול ובס' רצ"ג נתבאר בפקדון מה דינו ובשם נתבאר דהמפקד אינו יכול לתבוע מהנפקד אלא במקום שהפקד ובגנול לא שייך זה ויכול הגנול לתבוע ממנו אפילו שלא במקום שגולו ודא דמי לפקדון דפקדון היה ברצון :

לו לעשות כן כיון שזהו מפני תקנת השבים וכן אם לא בא לעשות תשובה מעצמו אלא שהגנול תבעו מחייבים אותו להחזיר וכן אם ב"ד כופין אותו להחזיר כל גולותיו כמ"ש בסעיף א' וכל הדינים האלו גם כנגב מפורסם ובמלוה ברבית שעסקיו בכך ונתבאר ביו"ד סי' קס"א :

ג אמרו חז"ל דהרועים והמוכסים תשובתן קשה מפני שם-מן גזילים את הרבים ואין יודעים למי יחזירו לפיכך אמרו חכמים שיעשו בהגילות צרכי רבים כגון בורות שיחין וכערות ותקוני דרכים ומרחצאות וכיוצא באלו דגם הגנולים יהנו מזה אבל מחילה לא שייך בהם דהא אין מי שיוודע אם גולו אם לאו וכשיעשה צרכי רבים יסבב ה' שכל אחד מהגנולים או מיורשיהם יהנה כפי ערך גזילתו ושימחלו לו והבא לטהר מסייעין אותו מן השמים ורועים היינו כשרועים בהמות שלהם אבל כשרועים בהמות אחרים אינם כחזקת גולנים דאין אדם חוטא ולא לו :

ד יראה לי דאע"פ שאם ביכולת ב"ד לכופ לנולן שיחזיר גזילתו כופין אותו מ"מ בגולי רבים אין כופין אותם לעשות צרכי רבים דהא דא השבה מעדיא היא אלא דאם מתעורר בעצמו לעשות תשובה אומרים לו עשה בהם צרכי רבים כי א"א להקן באופן אחר ולא שב"ד יכופו לזה ובס' שנה נתבאר אופן החזרה כנגב אם צריך דעת בעלים וכל הדינים נוהגים גם בגנולן אך עיקר

סימן שסז [גולן שנשבע וכל דיניו והגנול את אביו

ובו ביח סעיפים]

ולכן אפילו יודע הגולן בבירור שהגנול לא נתייאש מ"מ אין לו כפרה עד ששייבנו לידו [ס"ד] וגם בומה"ו אף שאין קרבן מ"מ נוהג דין זה שאין לו כפרה עד ששייבנו לידו [ס"ז] :

ג והרמב"ם בפ"ו מגזילה כתב בלשון זה אבל אם נשבע על ש"פ ומעלה חייב לרדוף אחר הבעלים עד שיחזיר להם אפילו הם באי הים מפני שכבר נתייאשו מאחר שנשבע ואינם באים עוד לתובעו עכ"ל וכן העתיקו בש"ע ומבאר מזה דאם לא נתייאשו א"צ להוליך לידם והקשו עליו דהא בגמ' מבואר הטעם משום דלא ה"ל כפרה כדלא מטי לידה ואיך יחדש טעם שלא נאמר בש"ס ויש מי שתירץ דהנה יש מרבנותינו דס"ל דדוקא כשהורה שלא בפניו צריך להוליך לידו כשנשבע אבל כשהורה בפניו וא"ל הגנול יהא בידך עד שאמלנה א"צ להוליך לידו וה"ל כפרה גם כשעדיין בידו [סוס' קד' ד"ז חמ"ג] דכיון דא"ל יהא בידך ה"ל גביה כפקדון והרמב"ם ס"ל דאף כשהורה בפניו צריך להוליך לידו ולזה ספרש הטעם דכשנשבע מתייאשים הבעלים אפילו כשהורה בפניו

א הגנול את חבירו ורוצה להשיב את הגזילה ואין הגנול בכאן אינו מחוייב להוליך אחריו הגזילה למקומו אלא מודיעו למקומו שרצונו להחזיר לו גזילתו ויבא וימלנה ולא מיבעיא כשהוא לא הודה על הגזילה ועדים העירו שגול אלא אפילו אם תבעו הגנול וכפר בו ואח"כ חזר והודה אינו חייב לרדוף אחר הבעלים להחזיר להם אלא יהא בידו עד שיבואו הבעלים ויטלו ורק מחייב להודיע להם מקוםם ונראה דזהו דוקא כשגולו כאן והגנול הלך למקום אחר אבל אם גולו במקום האחר שהגנול גם עתה שם מחייב להוליך לו למקום שגולו דכל הגולנים צריכין להשיב לאותו מקום שגולו [וכ"מ בט"ז סי' ספ"ז סק"ח] :

ב זה שאמרנו שא"צ להוליך לו הגזילה בד"א כשלא נשבע אבל כשנשבע דשקר ואח"כ הודה שחייב לשלם קרן וחומש ואשם כדכתיב בפ' ויקרא אמרו דהגנול שזה פרוטה ונשבע לו ויליכנו אחריו אפילו למדי שכסף לא יחשבו והטעם אמרו חז"ל [ב"ק קנ"ג] דכפרה לא הוי עד דמטי לידה דכתיב לאשר הוא לו יתנו ביום אשמתו

ערוך השלח - ח (ח"מ ב) אפשטיין, יחיאל מיכל בן אהרן יצחק הלוי עמוד מס 395 הודפס ע"י תכנת אוצר החכמה

Bais din should not force a thief to contribute for the public good, because it isn't really a valid way of returning the stolen items, rather it is only a last resort for one who wants to gain a measure of teshuva.

ערוה"ש סימן שס"ו אות ג' ד' אין ב"ד כופין לגולן לעשות צרכי רבים, כיון שאינה השבה מעלייתא. ורק למי שבא לעשות תשובה מעצמו, מן השמים יסעיהו שהגנולים יהנו מזה וימחלו לו.

Core Curriculum

(subject to change)

PART I Business Halacha Fundamentals

Elul 5780

- Dina D'malchusa Dina- 2
 - › Obligation to Adhere to Civil Law
 - › How Civil Law Impacts Agreements Between Two Parties
- Common Business Practice & Minhag Mevatel Halacha - 2
 - › What Constitutes a Minhag
 - › How Minhag Impacts Employment, Tenancy, Partnerships and Real Estate Deals etc.

Tishrei 5781 (Expanded Yom Tov Edition)

- Business and Employment on Chol Hamoed

PART II Setting Up A Kosher Business

Winter 5781

- Introduction to Choshen Mishpat and Business Halacha -1

- Gezel - 3
- Gezel Akum -1
- Ta'os and Mate Akum -1
- Geneivas Da'as - 2
- Acceptable Marketing - 2
- Headhunting - Recruitment and Ma'arufia - 1
- Halachos of Employment - 2
- Hiring, Employment Agreements and Salary Structures - 1
- Hiring Jewish - 1
- Halachic Deals and Documents - 3
 - › Understanding Asmachta
 - › Agreements and Kinyan Devarim
 - › The Halachic "Agreement Validation" Clause
- Non-Competes and Non-Circumvent - 1
- Partnership Structuring - 2
- Corporations, Trusts and Legal Entities - 1
- Hasogas Gevul and Competition - 2

Nissan 5781 (Expanded Yom Tov Edition)

- Corporate Chametz - The Issues and Solutions
- Isurei Hana'ah

PART III Maintaining A Kosher Business

Summer 5781 - Commitments and Kinyanim

- Kinyanim Expounded - 2
- Mi Shepara, Mechusar Amana etc. - 2
- Situmta - The Kinyanim of the Marketplace - 1
- Ona'ah - 2
- Mekach Ta'os- 4

Summer Break 5781 (Special Edition)

- Tzedaka and Maaser
 - › As a Business and Individual

Elul 5781 - Maintaining a Kosher Work Environment

- Yichud in the Workplace - 2
 - Interaction With the Opposite Gender - 2
-

Tishrei 5782 (Expanded Yom Tov Edition)

- Websites and E-Commerce on Shabbos an Yom Tov
-

Winter 5782 (Leap Year) - 1st Semester

- Loans and Guarantees - 2
 - Ribbis 101/The Basics - 4
 - Insurance Issues - 1
 - Brokerage - 2
 - Lashon Hara in Business - 2
 - Legal Holidays and Chukos HaGoyim - 1
-

Winter 5782 - 2nd Semester - When Things Don't Go As Expected:

- Bais Din - 3
 - Din and Lifnim Mishuras Hadin - 2
 - Arka'os - 2
 - Quitting, Firing, and Severance - 2
 - Partnership Dissolution - 2
 - Collections - 2
 - Bankruptcy - 1
-

Nissan 5782 (Expanded Yom Tov Edition)

- Maintaining a Facility on Pesach
-

Summer 5782 - Final Testing and Review

Choshen Mishpat Supplemental Track

- More In-Depth and Intricate Learning of Many of the Abovementioned Topics
- Nizkei Shcheinim
- Mazik, Garmi, and Halachic Torts
- Hashavas Aveida
- Mitzva of Lending
- Yerusha and Trusts
- Trustees and Executors
- Shomrim and Fiduciaries
- Shluchim and Agents
- Harsha'a and Power of Attorney
- The Shibuda D'Reb Nosson Law
- Hefker
- Pruzbul

Industry-Specific Tracks and Supplemental In-Depth Track

Real Estate Track:

- General Real Estate
- Bar Metzra
- Acquisitions and Ani Hamehapech
- Lo Sachmod
- Brokerage
- Landlord/Tenant
- Zoning Laws
- Rent Control and Evictions
- Fix and Flip
- Administrations and Boards

HealthCare Track:

- Shabbos and Yom Tov
- The Kosher Kitchen
- Employment Training
- Facility and Housekeeping
- Compliance and Fiduciary
- Partnership and Employment
- Medical Issues

Finance and Ribbis Track:

- Introduction: Understanding Ribbis
- Ribbis of Non Jews and Mumar
- Foreign Currencies and Commodities: Se'ah Bese'ah in Today's Marketplace
- Corporate Lending & Borrowing
- Credit Unions - Ownership in Ribbis Entities
- Credit Unions: Paying Ribbis by Court Order
- Pesika: Deposits & Price Guarantees
- Tarsha- Paying for Credit & Early Bird Specials
- Arvus & Ribbis: Cosigning on a Non Jew's Loan
- Arvus & Ribbis: Cosigning on a Ribbis Loan
- Differentiating Between Expenses & Interest: Defining the Two
- Ribbis in Partnerships
- Ribbis in Contracts - Capital Calls and Late Fees
- Deal Syndication and the Real Estate Process From Negotiation to Closing
- Ribbis as a Knas: Fines & Penalties
- Purchasing Tax Liens and Mortgage Bundles
- Using a Purchased Item When the Sale was Reversed
- Selling Conditional on Reversing the Sale
- Ribbis Responsibilities of Lawyers, Brokers, and Witnesses
- Review of Ribbis Fundamentals
- Hard Money Loans & Heter Iska - Kulo Pikadon; Chatzi Milve
- Heter Iska- The Approach of Reb Moshe Feinstein
- Heter Iska Klali and Loans Specified to be Al Pi Heter Iska
- Ribbis Mukdemes - Ribbis MeUcheres
- Ribbis Devarim
- Defining Ribbis: Gifts, Favours and Charitable Donations

What

This ambitious project will harness the collective expertise of a team comprised of advanced talmidei chachamim, experienced, seasoned Dayanim, that are well versed in corporate practice and common business norms.

Collaborating with a talented group of editors and writers, they have created a syllabus and curriculum of study, with accompanying shiurim and personal guidance, enabling participants to have the tools to proclaim with confidence, “Yes. *Nossasi venosati be’emunah!*”

How

The core curriculum is segmented in modules, and can be learned as an individual self paced; or, participants can join chaburos coordinated by the Bais HaVaad for those that desire group study. Page by page, step by step, the learning will be facilitated with a daily audio “Blatt shiur” guiding the participant through the sources as well as a weekly video shiur presented on each topic by Dayanim that will share fundamental and practical applications of the sugya covered.

Daily practical Q&A applications of the subject matter will be offered alongside through the Business Halacha Daily series.

Why

As participants amass a broad and deep knowledge on an academic level directly from the source — coupled with real life scenarios presented by experienced Dayanim — they will acquire the clarity to determine not only what is a **שאלה**, but, more important - why.

Only through **עמלות בתורה** — understanding the fundamentals of the subject — can one truly appreciate and internalize what defines right and wrong.

Fulfillment and satisfaction in the realm of the divine is like no other. A *mesayem masechta* revels in the transcendent feeling of his accomplishment. Truly sublime and the envy of his peers.

Contemporary businessmen have their own, unique, ‘siyum hashas’ at the completion of Yorucha curriculum. It is the moral imperative of a frum yid, and now accessible to all.

The *hadran alach* of Yorucha is the ultimate badge of honor and medal of distinction for the businessman of our times.

Similar to a sofer who, with his intensive knowledge of hilchos safrus, is confident and secure in the propriety of his profession; so, too, businessmen will gain the peace of mind knowing with conviction that they ply their trade *be’emunah uveyosher*.

IN-DEPTH BUSINESS HALACHA CURRICULUM

MISSION

*To facilitate and provide a framework
for the frum businessman to gain the
in-depth halachic knowledge he needs for
contemporary business dealings.*

*Through increased knowledge and guidance,
Yorucha will elevate the frum public's
adherence to halacha as it pertains to
choshen mishpat and standard business
practices.*

JOIN THE YORUCHA INITIATIVE!

 888.485.VAAD(8223) #303

 yorucha@baishavaad.org

 baishavaad.org/yorucha

3 WAYS TO JOIN:

AS AN INDIVIDUAL

Join the national Yorucha chabura together!

Tap into the physical or digital resources via hard copies, web, email and/or whatsapp.

Connect with Bais HaVaad Dayanim and Poskim for any questions you may have, as well as arranging study sessions with a Dayan, setting up a chavrusa, and more.

AS A COMMUNITY

Set up or join a community or shul chabura

Reach out to organize a choshen mishpat chabura in your own shul.

AS A BUSINESS

Set up a Board Room Bais Medrash in your business

Mincha Learning In just 5 minutes a day, before or after Mincha, you can learn short, practical and insightful Business Halachos.

Weekly Lunch & Learn Join a deeper dive into the background of the halachos by understanding the sugya behind the halachos as well.